

ΤΟ ΖΑΓΟΡΙ ΜΑΣ

ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΗ
ΙΣΤΟΡΙΚΗΣ & ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ ΖΑΓΟΡΙΟΥ

Σίνα 4, 454 44 ΙΩΑΝΝΙΝΑ, Τηλ.: 26510-74000 ΦΑΞ: 26510-79286 - tozagorimas@gmail.com

ΕΤΟΣ
ΤΕΣΣΑΡΑΚΟΣΤΟ
ΑΡ. ΦΥΛ. 473
ΙΟΥΛΙΟΣ -
ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ 2018

Διαβάζεται από 2.000 οικογένειες Ζαγορίσιων στην Ελλάδα και σ' όλον τον κόσμο ΚΩΔΙΚΟΣ 092571

ΤΑ ΓΕΦΥΡΙΑ ΜΑΣ - ΤΑ ΠΑΝΗΓΥΡΙΑ ΜΑΣ

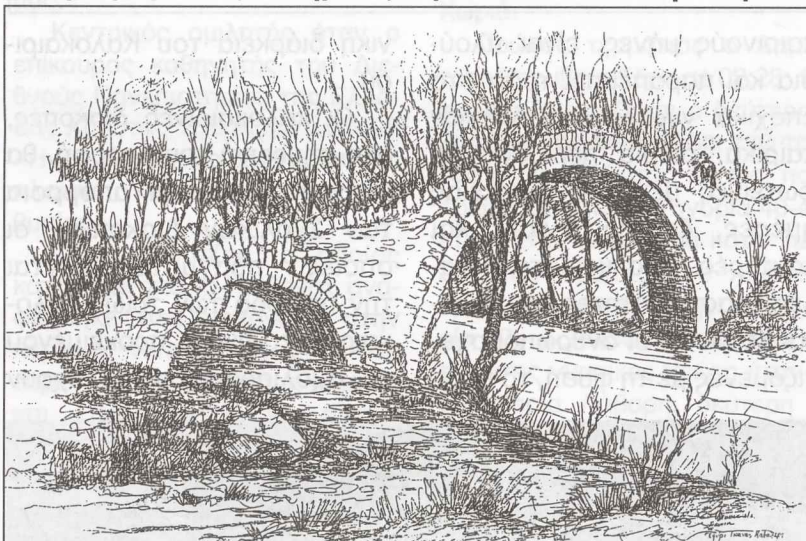
Το πρωτοσέλιδο Αυγούστου μας δυσκολεύει πάντα. Τι να πρωτογράψει κανείς και τι να πρωτοπεί αφού όλη η ζωή του Ζαγοριού μας είναι αυτοί οι έναρδο μήνες του καλοκαιρού. Σ' αυτούς τους μήνες βγάζουμε όλοι το άχτι μας για ολόκληρη τη χρονιά. Εκδηλώσεις, με ή χωρίς εισαγωγικά, εκδρομές, «τρεχάματα», ζιαφέτια και τσιμπούσια ατέλειωτα και τα πανηγύρια μας.

Μέσα σ' όλα αυτά θα σταθούμε σε πρωτοβουλία και εκδήλωση του Δήμου που τη θεωρούμε και αναγκαία και πετυχημένη, αυτή στους Μηλιωτάδες «Για τη διάσωση των πέτρινων γεφυριών στο Ζαγόρι» που είναι τόσα κι όμορφα, μνημεία αναντικατάστατης ιστορίας και του πολιτισμού του. Τα γεφύρια μας αυτά τα μοναδικά μέσα επικοινωνίας ανάμεσα σε 45 χωριά του Ζαγοριού κάποτε γεμάτα και παλλόμενα από ζωή. Ευχόμαστε η εκδήλωση αυτή να έχει συνέχεια και αποτέλεσμα. Μια πρωτοβουλία που θα έπρεπε να γίνει εδώ και πολλά χρόνια.

«Το Ζαγόρι μας» από το 2004 στο τεύχος με αριθμό 310 του Φεβρουαρίου όταν κατέρρευσε το γεφύρι της Γκάνας στο Καβαλάρι (αλή-

θεια από τότε έγινε τίποτε σ' αυτό;) γράφαμε: «Τα πετρογέφυρά μας, αποτελούν ανεκτίμητα και αναντικατάστατα σύμβολα του πολιτισμού μας. Κουβαλούν πάνω στις περίτεχνες πέτρες-καμάρες τους, ιστορίες αιώνων, θρύλους, τραγούδια, ποιήματα,

κοινωνίας και πολιτισμού των χωριών μας. Κι όπως τα γεφύρια κινδυνεύουν κι αυτά σήμερα με κατάρρευση. Αφορμή για τα παραπάνω είναι ένα πρόσφατο ρεπορτάζ της 11-12 Αυγούστου με τίτλο: «Τα σημερινά πανηγύρια σκοτώνουν την παράδο-

Το Μεγάλο Γεφύρι στο Καβαλάρι (Γκάνας) με το πέντακι της συμπατριώτισσας Νίτσας Συνίκη - Παπακώστα («Πέτρινα Γεφύρια»)

μοιρολόγια. Είναι στοιχεία πολιτιστικά που διδάσκουν και μορφώνουν. Είναι το παρελθόν μας. Κι όταν αυτά γκρεμίζονται είναι σαν να κόβεται η επικοινωνία μ' αυτό το παρελθόν».

Τώρα στο πιθανό ερώτημα γιατί σμίξανε στο πρωτοσέλιδό μας αυτό τα γεφύρια με τα πανηγύρια. Για τον απλό λόγο ότι κι αυτά όπως και τα γεφύρια αποτελούν πολιτιστικά μνημεία και μέσα επι-

ση», όπου δυο γνωστοί ρέκτες και μύστες του Ηπειρώτικου Δημοτικού τραγουδιού, ο Στυλιανός Μπέλλος και ο Σάββας Σιάτρας, κρούουν τον κώδωνα του κινδύνου και λένε: «Κάποτε τα πανηγύρια ήταν μια όαση, μια στιγμή ξεγνοιασιάς και μια ευκαιρία για διασκέδαση στη σκληρή και κοπιαστική ζωή που ζούσαν οι άνθρωποι. Σήμερα έχουν χάσει την αυθεντική τους μορφή και την άρρηκτη

σχέση τους με τα λαϊκά αισθήματα, δεν διατηρούν το πολιτισμικό τους ύφος και δεν προσφέρουν την ίδια ανάταση και χαρά στον άνθρωπο. Τα πανηγύρια μας έχουν χάσει πλέον τον παραδοσιακό χαρακτήρα τους κι έγιναν άνευρες και εμπορευματοποιημένες αναβιώσεις παλιών συνηθειών που έχουν ελάχιστη σχέση με τον ζωντανό πολιτισμό μας».

Πριν πάρα πολλά χρόνια γράφαμε κι εμείς στο «Ζαγόρι μας»: «Τα πανηγύρια στο Ζαγόρι δεν ήταν απλά γιορτάσια, αλλά πραγματικές πολιτιστικές γιορτές οι οποίες αντανάκλασαν και εκφράζανε έναν κόσμο κι έναν τρόπο ζωής, αρμονικά δομημένης κοινωνίας με πολιτιστικές ευαισθησίες σπάνιες και μια σπάνια αίσθηση του ωραίου και του καλαίσθητου και νιώθουμε να μας πνίγει η θλίψη για την κατάντια των πανηγυριών μας σήμερα. Όμως ως εδώ και μη παρέκει. Ή ξαναφτιάχνουμε τα πανηγύρια μας «κατ' εικόνα και ομοίωση» της πολιτιστικής μας παράδοσης ή ας τα σταματήσουμε. (Αυτά τη δεκαετία του '80»).

Καλό ξεχειμώνιασμα!!!

«Ζ»

Χρονογράφημα**Καλοκαιράκι 2018****(Ιούλιος - Αύγουστος)****Σταύρου Συκιώτη****Αύγουστος****Ποίημα: Σωτ. Σχινά**

*Αύγουστε βράδια νά'χεις χίλια,
όσα της θάλασσας κοχύλια.
Ψηλά πετάει ένας γλάρος,
στο βράχο στέκει ένας φάρος.
Είναι και πάλι καλοκαίρι,
να της θάλασσας τ' αστέρι.
Το κύμα σκάει στην αμμουδιά,
τρελές φωνές από παιδιά.*

*Αύγουστε φέρνεις διακοπές,
γέλια, τραγούδια και χαρές.*

Το Ανοιξιάτικο χρονικό δίδυμο, με τη σειρά του, μας προσπέρασε. Στη διαδοχή του, μας ήρθε το δίδυμο του **Καλοκαιριού, ο Ιούλιος κι ο Αύγουστος.**

Στην ετήσια χρονική παρέλαση, κάθε γειτονικό δίδυμο, παρουσιάζει μια γνωστή εποχιακή περίοδο, με τα δικά της ξέχωρα φυσικά γνωρίσματα.

Ζούμε, λοιπόν, την περίοδο του Καλοκαιριού, που δύο κυρίαρχες λέξεις, οι «**Διακοπές και η θάλασσα**» προσδιορίζουν έντονα, και μεταφορικά, τα χαρακτηριστικά στοιχεία της χρονικής αυτής περιόδου. Η εννοιολογική σημασία της λέξης «**Διακοπ(η)ές**» σημαίνει το σταμάτημα οποιασδήποτε δραστηριότητας, επομένως κάποια απομάκρυνση από τις προβλεπόμενες κινήσεις ή συμμετοχές, κι αυτό συναπαντάται σε πολλές περιπτώσεις ανθρώπινης δραστηριότητας, με ποικίλη ονοματολογία:

«**Καλοκαιρινές διακοπές ή θερινές διακοπές των Σχολείων, διακοπές σε οικιακές καθημερινές ανάγκες, όπως νερού, φωτός κλπ.**»

Φυσικά, οι διακοπές σε περιπτώσεις καθημερινής αναγκαιότητας, δεν έχουν τη βαρύτητα που έχουν οι σχολικές ή κυρίως οι καλοκαιρινές διακοπές που αφορούν, ουσία, συμπεριφορές τρόπου ζωής μεγάλων κοινωνικών ομάδων ανθρώπων σε όλη την περίμετρο της γης.

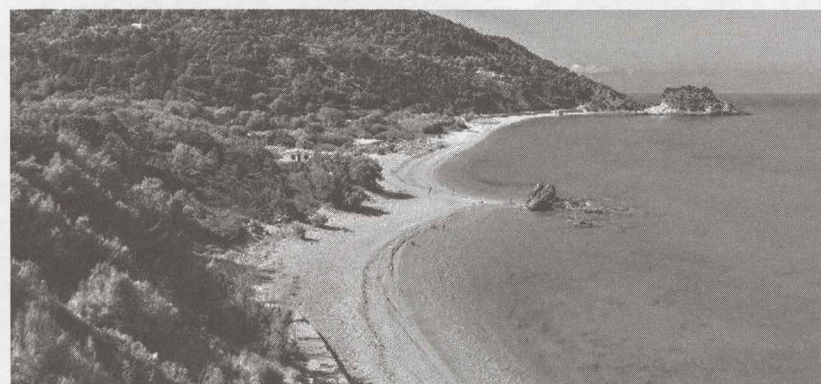
Η «**διδυμότητα**» στο παρόν κείμενο, προκύπτει από τη μορφή κυκλοφορίας του περιοδικού μας «**Το Ζαγόρι μας**» που πρόσφατα κυκλοφορεί ανά δύο μήνες. Έτσι, την τιμητική παρουσία του ανά χείρας φύλλου, έχουν οι δύο καλοκαιρινοί μήνες Ιούλιος και Αύγουστος. Ονομαστοί για το αυτοκρατορικό τους όνομα και πλουσιοπάροχοι στην προσφορά φυσικών αγαθών που ποικίλλουν την διατροφή των ανθρώπων.

Η θεματολογία που αναφέρεται στους δύο αυτούς καλο-

καιρινούς μήνες, είναι πλούσια και παραπέμπει τόσο στα εποχικά γνωρίσματα, κυρίως καιρικά, αίθρια περίοδος με φωτεινές μεγάλης διάρκειας ημέρες, ζεστές, ενίοτε και καυτερές, όσο και στις ποικίλες δραστηριότητες που εκμεταλλεύονται οι άνθρωποι σχετιζόμενες με τη φύση, το περι-

νική διάρκεια του Καλοκαιριού.

Οι καλοκαιρινές διακοπές, στη σημερινή τους μορφή, θα έλεγα, πως είναι απόρροια των Σχολικών Διακοπών, οι οποίες πραγματοποιούνται την περίοδο των τριών καλοκαιρινών μηνών, προκειμένου τα σχολιαρόπαιδα να έχουν

βάλλον, θρησκευτικές ή άλλες παραδοσιακές εκδηλώσεις κι ακόμα με τη Λογοτεχνία και την Ποίηση.

Προσανατολίσουμε το κείμενο, αρχικά, σε δύο έννοιες που κυριαρχούν στη σκέψη μας και τη νοοτροπία μας, όπως οι «**Διακοπές και η θάλασσα**», που στην πράξη γίνεται μία και μας παραπέμπει στον τρόπο που θα επιλέξει ο καθένας να απολαύσει τη χρο-

νική διάρκεια του Καλοκαιριού. Οι καλοκαιρινές διακοπές, στη σημερινή τους μορφή, θα έλεγα, πως είναι απόρροια των Σχολικών Διακοπών, οι οποίες πραγματοποιούνται την περίοδο των τριών καλοκαιρινών μηνών, προκειμένου τα σχολιαρόπαιδα να έχουν

κίλων διακοπών, Ακόμα και η διαμορφούμενη νοοτροπία, κινητήριος μοχλός δραστηριοτήτων.

Οι τουριστικές διακοπές, όπως εμφανίζονται σήμερα, έχουν κι αυτές, όπως όλα τα εξελικτικά γεγονότα, την αφετηρία τους και την πορεία τους. Από την αρχαία εποχή, ιδιαίτερα τη Ρωμαϊκή εποχή είχαν καθιερωθεί καλοκαιρινές διακοπές. Αυτές παρουσίαζαν προεκτάσεις με εκδρομές, την εποχή εκείνη σε υπαίθρια θέατρα, μουσεία και ιερατεία, θερινούς αγώνες και τελετές, όπως οι Ολυμπιακοί αγώνες. Η περιοχή της Νάπολης υπήρξε αγαπημένο θέρετρο των Ρωμαίων.

Νεώτερα, με την εμφάνιση της ατμομηχανής, τα πράγματα εξελίχθηκαν ραγδαία. Από τον 19ο αιώνα, τα τραίνα, τα ατμόπλοια, τα πάσης φύσεως μέσα μετακίνησης, έδωσαν η δυνατότητα ανάπτυξης εκδρομών ή πάσης φύσεως μετακινήσεις, παράλληλα, αναπτύχθηκε το πνεύμα του λεγόμενου «**Τουρισμού**», ώστε να καλύπτει κάθε ανθρώπινη κοινωνία και όχι μόνον τις λεγόμενες Ελίτ.

Το πνεύμα του Τουρισμού, σήμερα, είναι πανανθρώπινο. Η χώρα μας ευνοείται, ιδιαίτερα, από τον μαζικό Τουρισμό, λόγω θέσεως, περιτριγυρισμένη από τα ονειρεμένα ακρογάλια της, την πλούσια φύση της με την σωρεία των αρχαίων μνημείων και ιστορικών περιοχών και ποικίλων φυσικών περιοχών αναψυχής και απόλαυσης.

Με την κυκλοφορία του καλοκαιριάτικου φύλλου του «**Ζαγοριού μας**» πέρασαν οι «**διακοπές**» του που τις περιγράφει στις σελίδες του για τους συνδρομητές του. Ας ευχηθούμε να είμαστε στο νέο συναπάντημα των «**καλοκαιρινών διακοπών**» του, το 2019.

ΤΙΜΗΣΕ ΤΟΥΣ ΝΕΚΡΟΥΣ ΤΟΥ ΤΟ ΖΑΓΟΡΙ**Χρέος όλων η διατήρηση της μνήμης**

ΤΗ ΜΝΗΜΗ των θυμάτων της ναζιστικής θηριωδίας και την επέτειο καταστροφής των χωριών από τα στρατεύματα κατοχής, την περίοδο 1941-1944, τίμησε την Κυριακή ο Δήμος Ζαγοριού, με τη καθιερωμένη εκδήλωση «**Ημέρα Μνήμης Ζαγοριού**» στο Γρεβενίτι

Μετά τη θεία λειτουργία στον Ι. Ν. Κοίμησης Θεοτόκου, στο μνημείο πεσόντων του Γρεβενιτίου τελέστηκε επιμνημόσυνη δέηση από τον ιερέα του χωριού και κατάθεση στεφάνων από τις τοπικές αρχές και εκπροσώπους φορέων. Ακολούθησε προσκλητήριο νεκρών, ενός λεπτού σιγή στη μνήμη των θυμάτων και όλοι μαζί οι παρευρισκόμενοι τραγούδησαν τον Εθνικό Ύμνο.

Στον χαιρετισμό του, ο δήμαρχος Ζαγοριού Βασίλης Σπύρου αναφέρθηκε στην καταστροφή των περισσότερων χωριών του Ανατολικού Ζαγοριού, «το άλλο Ζαγόρι», όπως χαρακτηριστικά είπε, εξηγώντας ότι έχασε την αίγλη του, την αρχιτεκτονική του, τον παραδοσιακό του χαρακτήρα, που τα προγράμματα στέγασης δεν τον επανέφεραν ποτέ, τα κειμήλιά του, το αρχαιακό υλικό, «αλλά που δεν έχασε την ψυχή του, την περηφάνια του, ότι αντιστάθηκε σε εκείνη την κρίσιμη περίοδο στους γερμανούς κατακτητές».

«Θεωρώ ότι η μνήμη δεν πρέπει να ξεχνιέται, πρέπει πάντα να υπάρχει για να θυμίζει ότι κανείς δεν μπορεί να δώσει συγχωροχάρτι σε εκείνους, που, με ένα ολοκληρωτικό σύστημα και αντιληψη, προσπάθησαν –και δυστυχώς υπάρχουν νοσταλγοί τους και σήμερα– να ανατρέψουν να καταλάβουν χώρες. Οφείλουμε όλοι να μην ξεχνούμε και το οφείλουμε κυρίως στους αμάχους, που έπεσαν εκείνη την περίοδο, και στο αβάπτιστο, που δεν πρόλαβε να χαρεί τη ζωή του», τόνισε χαρακτηριστικά.

Εκ μέρους του Δικτύου Μαρτυρικών Πόλεων και Χωριών

απηύθυνε σύντομο χαιρετισμό το μέλος του Δ.Σ. Δημήτρης Χαντζαρόπουλος, ο οποίος αναφέρθηκε στις καταστροφές στα χωριά του Ζαγοριού και γενικότερα στις γερμανικές αποζημιώσεις, που εκκρεμούν για τη χώρα μας.

Κεντρικός ομιλητής ήταν ο επίκουρος καθηγητής του Διεθνούς Πανεπιστημίου της Ελλάδας Χρήστος Τζώρτζης, με θέμα «**Ημέρα Μνήμης Ζαγοριού: Το πλαίσιο και το νόημα της θυσίας**».

Ο κ. Τζώρτζης, ο οποίος κατάγεται από το Γρεβενίτι, αναφέρθηκε στα γεγονότα στην περιοχή, τοποθετώντας τα στο ευρύτερο ιστορικό τους πλαίσιο και επιχειρώντας να εξάγει συμπεράσματα για το νόημα της επετείου. «Μπορεί οι πηλές να είναι ακόμη ανοιχτές, για τη βίαιη καταστροφή, την ατιμωρησία των ενόχων, τις παρελκυστικές τακτικές σε σχέση με τις αποζημιώσεις, όμως αποστολή μας είναι να συνεχίζουμε να χτίζουμε όσα μας γκρέμισαν, με ή χωρίς τη συνδρομή τους. Αυτή είναι η νίκη της ανθρωπιάς, της αγάπης, της δημιουργικότητας, απέναντι στο μίσος, τη μισαλλοδοξία και την απληστία. Η αλήθεια, ετυμολογικά είναι αντίθετη της λήθης, για αυτό, χρέος μας είναι να μην ξεχνάμε. Γιατί, αν ξεχάσουμε, η θυσία των αγαπημένων μας νεκρών θα αποδειχθεί μάταια», κατέληξε.

ΠΟΔΗΛΑΤΗΣΑΝ ΣΤΑ ΜΑΡΤΥΡΙΚΑ ΧΩΡΙΑ

Παράλληλα, πραγματοποιήθηκε με μεγάλη επιτυχία ο 1ος Ποδηλατικός Αγώνας Μνήμης, με τίτλο «**Ποδηλατώντας στα**

Μαρτυρικά χωριά», με τους 73 συμμετέχοντες, ανάμεσά τους και τρεις γυναίκες, να ξεκινούν από τους Ασπραγγέλους και να τερματίζουν στο Γρεβενίτι, σε μια διαδρομή μήκους 70,5 χιλιομέτρων μέσα από Μαρτυρικά Χωριά.

Πρώτος τερμάτισε ο Δημήτρης Ντουβεντζίδης σε 02:28: 12 και σχεδόν μαζί και ο δεύτερος 2ος Ιάσωνας Μπακόλας, ενώ τρίτος ήταν ο Κώστας Μάτης, που πρώτευσε στην κατηγορία 40-49 ετών. Στην κατηγορία κάτω των 21 ετών πρώτευσε ο Αλέξανδρος Τζουμάκας, στην κατηγορία 50+ ο Ξενοφών Κατωπόδης, ενώ στις γυναίκες πρώτη ήταν η Ελευθερία Λάβαρη, δεύτερη η

Μάρα Καλογήρου και τρίτη η Ελένη Λισγάρα.

Οι απονομές μεταλλίων και πλακετών, έγιναν από τον δήμαρχο Ζαγοριού Βασίλη Σπύρου, τον πρόεδρο του δημοτικού συμβουλίου Νίκο Βρακότα, τον αντιδήμαρχο Κώστα Παπακώστα, τον τοπικό εκπρόσωπο Γρεβενιτίου Χριστόδουλο Κίτσιο και την πρόεδρο του Μορφωτικού Αναπτυξιακού Συλλόγου Γρεβενιτίου Νίκη Θεοδωρίκα.

Από τον δήμο Ζαγοριού μεγάλη ήταν η συμβολή του αντιδημάρχου Άγγελου Αρμένη, ο οποίος συντόνιζε την όλη προσπάθεια με την τεχνική υποστήριξη της εταιρείας «**My Adventure**».

Ο δήμος Ζαγοριού ευχαριστεί το ΕΚΑΒ για την κάλυψη του αγώνα με ασθενοφόρο, τους Σμαρτείτες του Ερυθρού Σταυρού, την Ελληνική Αστυνομία, αλλά και πολλούς εθελοντές και πολιτιστικούς συλλόγους των χωριών να τη βοήθησαν και τη φροντίδα των αθλητών στη μεγάλη αυτή διαδρομή. Οι αθλητές και οι διοργανωτές έδωσαν ραντεβού για του χρόνου, σε έναν αγώνα που στόχος είναι να αποτελέσει θεσμό και να συνοδεύει την «**Ημέρα Μνήμης Ζαγοριού**».

(ΗΠ. ΑΓΩΝ 7-7-2018)

Το Τσεπέλοβο κατέκτησε το τουρνουά ποδοσφαίρου Ζαγοριού

Η ομάδα του Τσεπέλοβου κατέκτησε το φετινό τουρνουά ποδοσφαίρου στο Ζαγόρι, επικρατώντας στον τελικό του Παπύγκου με σκορ 4-2. Ο τελικός, όπως και όλοι οι αγώνες της 20^{ης} Ποδοσφαιρικής Συνάντησης Ζαγοριού, πραγματοποιήθηκε το απόγευμα του Σαββάτου 18 Αυγούστου στο γήπεδο του Τσεπέλοβου, προσέφερε πλούσιο θέαμα όπως μαρτυρά το σκορ και τον παρακολούθησαν δεκάδες φίλαθλοι. Το κύπελλο ήθους που θεσπίστηκε φέτος για πρώτη φορά απονεμήθηκε σε δύο ομάδες που ξεχώρισαν για την αγωνιστική τους συμπεριφορά, στο Καπέσοβο και στο Βρυσσώρι. Η απονομή του κυπέλλου στους νικητές έγινε από τον δημοτικό σύμβουλο και πρώην αντιδήμαρχο Γιάννη Μητσόπουλο, στην φιναλίστ ομάδα του Παπύγκου από τον επικεφαλής της μείζονος μειοψηφίας Γαβριήλ Παπαναστασίου, στους διαιτητές από τον δημοτικό σύμβουλο Ηλία Ράπτη και το κύπελλο ήθους από τον αντιδήμαρχο Άγγελο Αρμένη. Ο Δήμος Ζαγοριού συγχαίρει όλες τις ομάδες που συμμετείχαν στο φετινό τουρνουά και εκφράζει την ικανοποίησή του για το ήθος που επέδειξαν οι ποδοσφαιριστές και παράγοντες όλων των ομάδων, αποδεικνύοντας ότι ο αθλητισμός και η ευγενική άμιλλα ενώνουν.

Η 1η ΟΡΕΙΝΗ μεραρχία ορεινών καταδρομών «Εντελβαίς» στη διάρκεια του Β' Παγκοσμίου Πολέμου αποτέλεσε έναν από τους πιο εγκληματικούς στρατιωτικούς σχηματισμούς της γερμανικής Βέρμαχτ.

Του **ΑΛΕΚΟΥ ΡΑΠΤΗ**
alekosrr@yahoo.gr

Δολοφόνησε πάνω από 60.000 αμάχους στην τότε Σοβιετική Ένωση, στα Βαλκάνια και στα χωριά της Ηπείρου. «Επί ενάμιση χρόνο αυτό έκαναν κάθε μέρα, είχαν συνηθίσει να σκοτώνουν», αναφέρει χαρακτηριστικά ο γερμανός ιστορικός ερευνητής Χέρμαν Φρανκ Μάγερ.

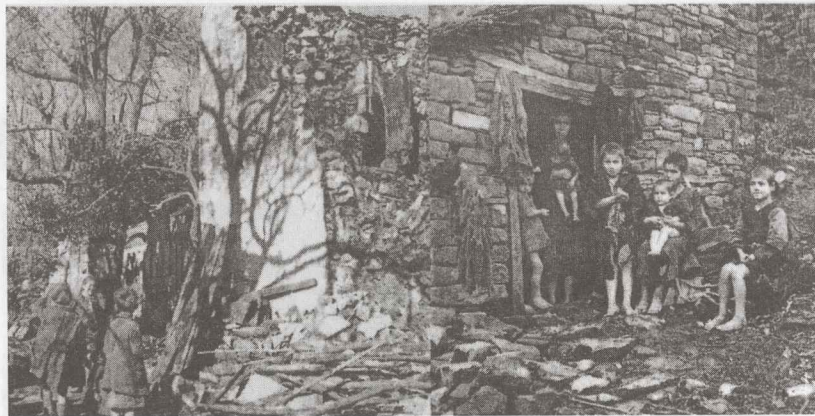
● Η εντολή από την Ανώτατη Διοίκηση της Βέρμαχτ (OKW)

Τον Απρίλιο του 1943 η Ανώτατη Διοίκηση της Βέρμαχτ (OKW), μετακινεί μετά από 20 μήνες στο ανατολικό μέτωπο την 1η ορεινή μεραρχία ορεινών καταδρομών «Εντελβαίς» και την κατευθύνει διά μέσου της Σερβίας, στην Αλβανία, στην Ελλάδα και στην ευρύτερη περιοχή της Ηπείρου. Η Βέρμαχτ το 1943 είχε να αντιμετωπίσει το πιθανό σενάριο μιας συμμαχικής απόβασης των Αγγλοαμερικανών στην Ήπειρο, αλλά και ταυτόχρονα την εκρηκτική δράση των αντιστασιακών οργανώσεων του ΕΛΑΣ και του ΕΔΕΣ.

● Η κάθοδος της «Εντελβαίς» στα Βαλκάνια

Στις 6 Ιουλίου 1943, η 1η ορεινή μεραρχία ορεινών καταδρομών «Εντελβαίς» χαράσσει πορεία 230 χιλιομέτρων από Φλώρινα προς Ιωάννινα, μέσα από το Αλβανικό έδαφος, ακολουθώντας την διαδρομή: Κρυσταλοπηγή-Κάπιστα-Κορυτσά-Λεσκοβίκι, διέλευση Σαραντάπορου-Αώου και από εκεί προς λεκανοπέδιο Ιωαννίνων. Στο αλβανικό έδαφος οι κομμουνιστές αντάρτες του Ενβέρ Χότζα δίνουν φονικές μάχες με τους καταδρομείς της Εντελβαίς, οι οποίοι εφαρμόζουν φριχτά αντίποινα στα αλβανικά χωριά.

Στις 8 Ιουλίου 1943, το απόγευμα όπως αναφέρει το Τ-315/65-71, σήμα μέσω ασυρμάτου, οι πρώτοι καταδρομείς της εμπροσθοφυλακής Ζόμμερ περνάνε από το χωριό Περάτη, που είναι αλβανικό έδαφος, σε ρηχά μέρη τον ποταμό Σαραντάπορο και δημιουργούν προγεφύρωμα στον απέναντι χωριό την Καλόβρυση, (ελληνικό έδαφος).

ΤΑ ΕΓΚΛΗΜΑΤΑ ΠΟΛΕΜΟΥ ΤΗΣ ΓΕΡΜΑΝΙΚΗΣ ΜΕΡΑΡΧΙΑΣ «ΕΝΤΕΛΒΑΪΣ»

15 ΙΟΥΛΙΟΥ 1943

Οι Ασπράγγελοι στις φλόγες

Στις 10 Ιουλίου 1943 εφαρμόζεται η τακτική της καμμένης γης, από το Λεσκοβίκι της Αλβανίας μέχρι την Καλόβρυση, το Μάζι, την Αετόπετρα, το Αηδοονχώρι, το Βασιλικό και το Κεφαλόβρυσσο, χωριά που καταστράφηκαν εκ θεμελίων, από τους δολοφόνους ναζί της Εντελβαίς, ενώ χάθηκαν στις φλόγες δεκάδες αθώοι άμαχοι.

Το πολεμικό ημερολόγιο της Εντελβαίς Τ 315/64-274, στις 11 Ιουλίου 1943 αναφέρει: «εκκαθαριστικές επιχειρήσεις στην περιοχή δράσης της ομάδας Ζάλμινγκερ οδηγούν στην εξόντωση πάνω από 100 συμμορίτες. Πολλά χωριά, που πρόσφεραν καταφύγιο στους συμμορίτες και στα οποία ανακαλύφθηκαν πολεμοφόδια, πυρπολούνται».

● Το Ζαγόρι, κομβικό σημείο της Αντίστασης

Την άνοιξη του 1943, το Ζαγόρι είναι πλέον το κομβικό σημείο της εθνικής αντίστασης, ενώ οι Ασπράγγελοι είναι το σημείο αναφοράς τόσο του ΕΛΑΣ όσο και του ΕΔΕΣ. Γράφει σχετικά γι' αυτό ο διακεκριμένος λογοτέχνης Φρίξος Τζιόβας, από τους Ασπραγγέλους, στα διηγήματά του «Εξοδος για πάντα» στην «Ραψωδία των Βράχων»: Την άνοιξη του 1943 «... μας ήρθε και το πρώτο τακτικό συγκρότημα του ΕΛΑΣ, είχε και σαλπικτική. Αργότερα εντάχθηκαν στα μόνιμα τμήματα του καμιά εικοσαριά χωριανοί, νέοι και μεσήλικες. Πέντε-έξι πήγαν και στα λημέρια του Ζέρβα. Γέμισε το χωριό καπεταναίους. Μαζί τους κάμποσοι Άγγλοι και έλληνες αξιωματικούς από τον στρατό της Μέσης Ανατολής...».

Στις 12 Ιουλίου 1943, το ΓΣ του ΕΛΑΣ ενημερώνει με τηλε-

γραφο την υποδειγματική ομάδα της ΕΠΟΝ και τον εφεδρικό ΕΛΑΣ στους Ασπραγγέλους ότι η γερμανική μεραρχία Εντελβαίς, καίει τα χωριά επάνω στην Κόνιτσα. Οι αντάρτες αποφασίζουν ότι πρέπει να εμποδίσουν με κάθε τρόπο την Εντελβαίς, εισβάλουν από δύο σημεία για την κατάληψη των Ασπραγγέλων. Η μια ομάδα μάχης ήρθε από τα Σουδενά (Πεδινά) και η άλλη από τον κεντρικό δημόσιο δρόμο.

Την επόμενη μέρα στις 13 Ιουλίου 1943, η αναγνωριστική περίπολος της διμοιρίας του υπολοχαγού Bruninghausen, που υπαγόταν στο 2ο τάγμα του 98 συντάγματος διοικητής Ζάλμινγκερ, έρχεται σε οπτική επαφή με τους αντάρτες του ΕΛΑΣ Ασπραγγέλων και διενεργεί αψιμαχίες. Στην αναφορά του ο υπολοχαγός Bruninghausen έγγραφο 56 αναφέρει: «Η περίπολος Αναγνώρισης προχώρησε από τη Βρύση Πασιά (ανατιναγμένη γέφυρα) σε ανατολική κατεύθυνση και βλήθηκε από το ύψωμα 1361 με πολυβόλο και προστατευτικά πυρά. Από παρατήρηση διαπιστώθηκε (ότι) όλη η πλαγιά του βουνού από το ύψωμα 1361 δυτικά πάνω από τους Ασπράγγελους μέχρι του υψώματος 1134 συμπεριλαμβανομένου, κατέχεται από τους εχθρούς. Στους Ασπράγγελους ισχυρή συγκέντρωση (δεν εξακριβώθηκε αν είναι πολίτες ή συμμορίτες). Παρατηρήθηκε ότι από την περιοχή αποχώρησαν ζώα προς ΒΑ και Α στην πλευρά της κοιλάδας. Δύναμη της αναφερθείσας κατοχής 100 άντρες με πέντε περίπου πολυβόλα κυρίως στο χώρο υψώματος 1361. Ο υπολοχαγός Bruninghausen προτείνει επιχείρηση, που πρέπει να διεξαχθεί από ΒΔ πάνω από το ύψωμα 1134 προς ΝΑ στο ύψωμα 1361.

Απαιτούμενη δύναμη τουλάχιστον 2 λόχων».

Και συνεχίζει ο Φρίξος Τζιόβας: 13 Ιουλίου 1943 «Δεν άκουσα και δεν είδα τίποτα τίποτα ως τη στιγμή που σάλεψε η σκιά του Γερμανού πίσω από το παρακλήσι. Γυάλιζαν στον ήλιο τα χάλκινα Εντελβαίς του κασκέτου του... Ο Γερμανός ολόρθος είχε πιάσει το τουφέκι και με σκόπευε. Τότε σκόναψα, τότε ακούστηκε η τουφεκιά, τότε έσκουζαν και οι γυναίκες για τον χαμό μου...».

● Χτυπώντας δίχως έλεος τους καταδρομείς της «Εντελβαίς».

Την επόμενη μέρα 14 Ιουλίου 1943 οι αντάρτες του ΕΛΑΣ στα προκεχωρημένα παρατηρητήρια, περιμένουν τους γερμανούς καταδρομείς της Εντελβαίς με το δάχτυλο στην σκανδάλη. Στην αριστερή πλαγιά του βουνού οι Επονίτες, και στο κέντρο οι κάτοικοι του χωριού, ο εφεδρικός ΕΛΑΣ. Οι ορεινοί καταδρομείς της Εντελβαίς, εισβάλουν από δύο σημεία για την κατάληψη των Ασπραγγέλων. Η μια ομάδα μάχης ήρθε από τα Σουδενά (Πεδινά) και η άλλη από τον κεντρικό δημόσιο δρόμο.

Στο ύψωμα «Κουλούρια» η υποδειγματική ομάδα της ΕΠΟΝ και ο εφεδρικός ΕΛΑΣ, με ένα οπλοπολυβόλο και καταγίγιο πυρός με ατομικά όπλα, καθλώνουν τους γερμανούς καταδρομείς της Εντελβαίς, και τους εξαναγκάζουν σε προσωρινή υποχώρηση.

Το τμήμα βαρύ, στην μάχη τραυματίζονται βαριά ο εφεδρικός ανθυπός Γ. Καψάλης (Κρητικός) και ο οπλοπολυβολητής Φρίξος οι οποίοι και τελικά καταλήγουν. Ο Γ. Καψάλης (Κρητικός) θάφτηκε στο Τσεπέλοβο. Ο Φρίξος θάφτηκε στην Ελάτη (Μπουλτσι).

Την ίδια μέρα 14 Ιουλίου 1943 στη βραδινή αναφορά του 54ου Αναγνωριστικού αποσπάσματος των ορεινών σκαπανέων της Εντελβαίς, έγγραφο 58 στις 10 παρά 10 το βράδυ, αποφασίζεται η οριστική επίθεση των Εντελβαίς για την επόμενη μέρα, στους Ασπραγγέλους. «Στις 15 Ιουλίου 1943 ώρα 04:30 επίθεση του II Τάγματος και 1 υπαγόμενης ίλης του Τάγματος Αναγνώρισης 54, με ένα βαρύ πεδινό πυροβόλο κατά του αναγνωρισμένου εχθρού στην περιοχή Ασπράγγελοι, σύμφωνα με διαταγή της Μεραρχίας. Μετά την εκκαθάριση της περιοχής, συγκέντρωση του Τάγματος βόρεια των Ιωαννίνων. Συνέχιση προέλασης προς τον οριστικό

Οι Ασπράγγελοι στις φλόγες

Γράφει ο Φρίξος Τζιόβας:

«15 Ιουλίου 1943... είδαμε τους καπνούς ν' ανεβαίνουν πάνω από το ψηλό βουνό που έκρυβε το χωριό. Μας έκαιγαν... Τρυπώσαμε σε σπηλιές της χαράδρας και τις γεμίσαμε βόγγους και μοιρολόγια...».

Αλλά και ο γερμανός ιστορικός Christoph Sminck Gustavuse στο βιβλίο του «τα παιδιά του δάσους των Ασπραγγέλων», καταθέτει την μαρτυρία του Φωκίωνα Καψάλη: «Λίγες μέρες μετά την επιδρομή γύρισαν μερικοί στο χωριό για να δουν τι απέγιναν τα σπίτια τους. Πήγαμε και εμείς. Όμως, το μόνο που είχε μείνει όρθιο ήταν τα θεμέλια των σπιτιών. Όλοι έκλαιγαν πάνω στα χαλάσματα και αναζητούσαν τα πράγματά τους. Άνω κάτω τα πάντα. Οι γριές έκλαιγαν γοερά και καταριόταν. Στέκονταν μπροστά στα σπίτια τους, ύψωναν τις γροθιές προς τον ουρανό και οδύρονταν...».

Οι γερμανοί καταδρομείς της Εντελβαίς είχαν κατακαίει τα πάντα, ρίχνοντας εμπρηστική πυρίτιδα μέσα στα σπίτια του χωριού. Από τα περίφημα 135 καστρόσπιτα των Ασπραγγέλων οι καταδρομείς της Εντελβαίς έκαιψαν τα 118, έκαιψαν την εκκλησιά και το μοναστήρι, το σχολείο και τους αχυρώνες. Γράφει ο Φρίξος Τζιόβας: «Δυο γριές που είχαν μείνει, βρέθηκαν μισοτρελές και μισοψημένες μέσα σ' αυτή την κόλαση που ακόμη κάπνιζαν τ' αποκαΐδια... έξω από το χωριό κείτονταν τα καμμένα κουφάρια ενός αντρώγου...».

Δύο ημέρες αργότερα, στις 17 Ιουλίου 1943, ο υποδεκανέας Κουρτ Μπήερ, που υπαγόταν στο 54ο εφεδρικό τάγμα, πο ύψωμει είχε στις εκκαθαριστικές αντιανταρτικές επιχειρήσεις της περιοχής, σημείωνε στο προσωπικό του ημερολόγιο:

Archive der Gebirgstruppe.

17 Ιουλίου 1943 «... σηκώσαμε τα πάντα, οτιδήποτε μπορεί να φανεί χρήσιμο το αρπάζουμε... είμαστε περισσότερο ληστρική παρά αναγνωριστική ομάδα... φέρνουμε πίσω στο στρατόπεδό μας 14 βόδια, τέσσερις κότες, αλλά και γυναικεία εσώρουσα, ρολόγια, πένες, σέλες, ρύζι, ένα σάκι φουντούκια...».

21 Ιουλίου 1943 «... φέραμε πίσω 30 ζώα, έξι γαϊδούρια, τρό-

φιμα, μια καινούρια ραπτομηχανή Σίγκερ, ένα γραμμόφωνο με δίσκους, κότες...».

Η ομάδα μάχης Ζάλμινγκερ των ακαδρομών της Εντελβαίς, στις 17 Ιουλίου 1943 συνέχισε την πορεία της και ενώθηκε με τους υπόλοιπους λόχους του 98 συντάγματος, στήνοντας πρόχειρο καταλύματα στο λεκανοπέδιο της πόλης των Ιωαννίνων στην νότια πλευρά.

● Σε πείσμα των άγριων καιρών της ναζιστικής βαρβαρότητας

Λίγες μέρες αργότερα, οι κάτοικοι των Ασπραγγέλων εγκατέλειψαν τις σπηλιές και τα δάση, όπου είχαν καταφύγει και ξαναγύρισαν στο χωριό. Μπήκαν στα κατώγια των καμμένων σπιτιών τους και στους αχυρώνες και προσπάθησαν, σε πείσμα των άγριων καιρών και της ναζιστικής βαρβαρότητας, να ξαναχτίσουν τη ζωή τους και να ορθώσουν και πάλι το αγέρωχο ανάστημά τους, σ' εκείνα τα δύσκολα και πικρά χρόνια της κατοχής. Η μεραρχία «Εντελβαίς» παρέμεινε στην Ήπειρο για τέσσερις μήνες από τον Ιούλιο έως τον Νοέμβριο του 1943 και επανήλθε ξανά το 1944. Ο άμαχος πληθυσμός των χωριών της Ηπείρου πλήρωσε ακριβά το τίμημα και ο φόρος του αίματος των χωριών της Ηπείρου υπήρξε αρκετά βαρύς.

● Ξεφλουδίζοντας τη μνήμη

Από τα μέχρι τώρα στοιχεία, που έχω συγκεντρώσει, διαπιστώνεται ότι στον νομό Ιωαννίνων η μεραρχία Εντελβαίς κατέστρεψε και έκαιψε 342 χωριά και 6.804 οικίες, ενώ δολοφόνησε πάνω από 2.660 άμαχους πολίτες.

Το 2002 πραγματοποίησα μια συνεργασία με τον Γερμανό Γενικό Εισαγγελέα Ούλριχ Μας, ο οποίος είναι επικεφαλής της κεντρικής υπηρεσίας διεκπεραίωσης υποθέσεων, που αφορούν εθνικοσοσιαλιστικά μαζικά εγκλήματα και εδρεύει στο Ντόρτμουντ της βόρειας Ρηννοβερσφαλίας στη Γερμανία. Του έθεσα στην διάθεσή του το ερευνητικό υλικό για τα εγκλήματα πολέμου κατά του άμαχου πληθυσμού στην Ήπειρο, που έχω συγκεντρώσει και αποτελείται από ένα κείμενο 150 σελίδων. Ο Γερμανός Γενικός Εισαγγελέας το ενσωμάτωσε στο ερευνητικό υλικό της Γενικής Εισαγγελίας του Dortmund για τα εγκλήματα πολέμου κατά αμάχων.

Μέχρι και σήμερα η όλη υπόθεση, καθώς και το ερευνητικό υλικό της κατάθεσής μου, έχουν μεταβιβαστεί στη Γενική Εισαγγελία του Μονάχου.

Όπως φαίνεται, όμως, ο πόλεμος για τη Βέρμαχτ δεν τελείωσε ακόμη. Το έτος 2009-2010, μια απόρρητη έκθεση της Γερμανικής Υπηρεσίας Στρατιωτικών Ιστορικών Ερευνών του Γερμανικού Στρατού (MGFA), προς το Γερμανικό Υπουργείο Άμυνας αναφέρει πως: «Η 1η ορεινή μεραρχία ορεινών καταδρομών (1. Gebirgs Division «Edelweis»), αποτέλεσε υπόδειγμα για την πολεμική της δραστηριότητα στα Βαλκάνια στη διάρκεια του Β' Π.Π.». Ένα υπόδειγμα, θα λέγαμε, με τιμές και δάφνες βουτηγμένες στο αίμα των θυμάτων του άμαχου πληθυσμού των χωριών μας.

● Στη Βουλή των Ελλήνων ο φάκελος για τα ολοκαυτωμένα χωριά στον Ν. Ιωαννίνων.

Τον Φεβρουάριο του 2016, ανταποκρινόμενος στο κάλεσμα του ελληνικού κοινοβουλίου για τη διεκδίκηση των γερμανικών αποζημιώσεων και οφειλών, παρέδωσα ολοκληρωμένο φάκελο στον βουλευτή ΣΥΡΙΖΑ του Ν. Ιωαννίνων, Γιάννη Καραγιάννη, ο οποίος με τη σειρά του τον κατέθεσε στον Τριαντάφυλλο Μηταφίδη, πρόεδρο της Διακομματικής Επιτροπής για τη διεκδίκηση των γερμανικών οφειλών.

Στον φάκελο τεκμηριώνεται η καταστροφή εκατοντάδων χωριών των Ιωαννίνων και η σφαγή του άμαχου πληθυσμού των χωριών κατά τα έτη 1943-1944 και καταδεικνύεται εγγράφως ότι στον Ν. Ιωαννίνων, η 1η ορεινή μεραρχία ορεινών καταδρομών «Εντελβαίς» κατέστρεψε και έκαιψε 342 χωριά και 6.804 οικίες, ενώ δολοφόνησε πάνω από 2.660 άμαχους πολίτες.

Θα πρέπει επιτέλους να κινησουμε τη διαδικασία για τη διεκδίκηση των γερμανικών αποζημιώσεων, αλλά και για την τιμωρία όσων εγκληματιών της Εντελβαίς βρίσκονται ακόμη εν ζωή και βαρύνονται για εγκλήματα πολέμου κατά του άμαχου πληθυσμού των χωριών μας.

Γιατί η κληρονομιά, που μας άφησαν αυτοί οι νεκροί, τα αθώα θύματα των ολοκαυτωμένων χωριών στον Ν. Ιωαννίνων, είναι μια και μοναδική. Είναι ηθική και ιστορική δικαίωση «να μην ξεχάσουμε ποτέ».

(ΑΦΙΕΡΩΜΑ στον «Ηπειρωτικό Αγώνα» της 27ης Ιουλίου 2018)

Κατόρθωσα να συγκεντρώσω ΠΕΝΤΕ προσεγγίσεις — πηγές πληροφόρησης, που καλύπτουν την ονομασία του χωριού μας.

Ο Περικλής Βιζουκίδης ήταν Ηπειρώτης της Κων/λης, νομικός, φιλόσοφος και πολιτικός (1879-1956). Σε ηλικία 16 ετών υπήρξε μαθητής του **Βράνου Βοζάνη**. Στα ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ του έτους 1927 είχε επιμεληθεί τη βιογραφία του δασκάλου του. Στο 1ο ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ, Η ΛΟΓΙΟΣΥΝΗ ΤΟΥ ΑΝΑΤΟΛΙΚΟΥ ΖΑΓΟΡΙΟΥ, στις 24 Ιουνίου του 2001 παραβρέθηκα στο Γρεβενί, με την ιδιότητα του Προέδρου της Αδελφότητας Γρεβενιτίου και έκανα απ' τη μεριά μου σύντομο χαιρετισμό. Εκτενής αναφορά για τον Βράνο για τη ζωή και το έργο του έγινε απ' την Φιλολόγο και εκλεκτή συγγραφέα μας **Μαρούλα Παπαευσταθίου-Τσάγκα**.

Στο υπό έκδοση βιβλίο μου, ΓΡΕΒΕΝΙΤΙ Ιστορικές Καταγραφές, για τον αειμνηστο Βράνο γράφω περισσότερα. Όσο αφορά για την ονομασία του χωριού μας η παραπάνω φιλόλογος, εκτός του βιογραφικού, μας ενημέρωσε και τι του είχε πει σχετικά με την ονομασία του: «Υπάρχουν και οι παλαιότερες γραφές», «ο Γρεβενίτης», το «Γρεβενίτιον» και η σύγχρονη, «Το Γρεβενίτι». Και οι τρεις γραφές εξαρτώνται από την ετυμολογία της λέξεως και τη σχετική «φιλόλογια» που αφορά την προέλευση των κατοίκων του χωριού, (Γρεβενά;) ή την τοποθεσία που κατοικούν (greben = γκρεμός) ή την ενασχόλησή τους με συγκεκριμένο επάγγελμα (greben = κτένια) κτενάδες».

Λεάνδρος Βρανούσης: «Κάποιοι από τα Γρεβενά, γνωστός με το όνομα της καταγωγής του, ως Γρεβενίτης ήρθε κάποτε και εγκαταστάθηκε στο Ανατολικό Ζαγόρι· ο πρώτος αυτός πυρήνας του οικισμού ονομάστηκε απ' τους περίοικους, στου Γρεβενίτη και όταν με τον καιρό συνέρρευσαν και άλλοι εκεί κοντά και συγκρότησαν σιγά-σιγά ολόκληρο το χωριό.

Το χωριό κράτησε την ονομασία Γρεβενίτη-Γρεβενίτι».

Η ονομασία του Γρεβενιτίου Πηγές πληροφόρησης

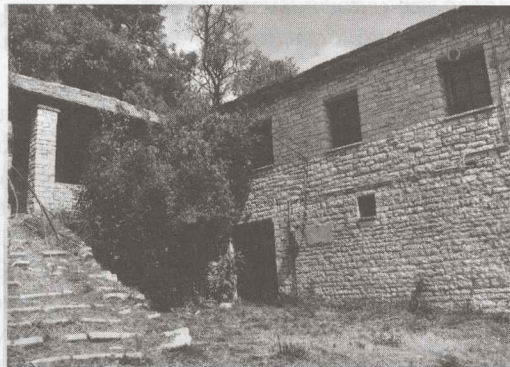
Ο **Στάθης Χρ. Παπαθρανούσης:** «Φαίνεται πως αρχικά εκεί που είναι σήμερα το χωριό μας είχε δημιουργηθεί από κάποιον ή κάποιους έποικους βλάχους από την περιοχή των Γρεβενών που ονομάστηκε στου Γρεβενίτη ή στους Γρεβενίτες, το πότε δεν έγινε γνωστό.

Ο **Χρίστος Ρογκόκης:** «Το όνομα ΓΡΕΒΕΝΙΤΙ μπορεί να προήλθε από το όνομα «ΓΚΡΕΜΠΕΝΙΤΣΑ», όπως λέγονταν στα βλάχικα, η δε κουτσοβλάχικη αυτή λέξη προήλθε από το όνομα ΓΚΡΕΒΕΝΕ=ΓΡΕΒΕΝΑ. Είναι πιθανό οι λέξεις να προήλθαν ετυμολογικά απ' τη σλαβική λέξη «ΓΚΡΕΜΠΕΝΕΝ» που σημαίνει τον κτενά, τον κατασκευαστή χτενιών, δηλαδή υφαντικών εργαλείων.

Φαίνεται λοιπόν, ότι απ' το επάγγελμα των πρώτων οικιστών προήλθε η ονομασία των Γρεβενών και του Γρεβενιτίου,

Πρόταση για Αρχείο Ηπειρωτικής Μουσικής στα Κάτω Πεδινά από τον μουσικολόγο Christopher King

Μια ιδιαίτερα σημαντική πρόταση προς το Δήμο Ζαγορίου κατέθεσε ο γνωστός αμερικανός μουσικολόγος, μουσικός παραγωγός, συγγραφέας και επιμελητής ήχου ιστορικών μουσικών έργων, Christopher King ο οποίος ζει κατά

διαστήματα τα τελευταία χρόνια, στη Βίτσα Ζαγορίου. Με επιστολή προς τον Δήμαρχο Βασίλη Σπύρου προτείνει να δημιουργηθεί και να λειτουργήσει **Αρχείο Ηπειρωτικής Μουσικής** στα Κάτω Πεδινά και ειδικότερα να στεγαστεί στο κτίριο (οικία) της δωρεάς Κώστα Φωτέτσιου προς το Δήμο.

Μάλιστα ο κ. King, προτίθεται να διαθέσει, μεταξύ των άλλων, και την μοναδική συλλογή του από δίσκους των 78 στροφών, το σύνολο σχεδόν των ηχογραφήσεων με ηπειρωτικά δημοτικά τραγούδια που κατέχει σήμερα.

Η πρόταση, όπως επισημάνθηκε και στην τελευταία συνεδρίαση του Δημοτικού Συμβουλίου το οποίο ενημέρωσε καταρχήν ο Δήμαρχος, κρίνεται ιδιαίτερα θετική και θα επιδιωχθεί να υιοθετηθεί και υλοποιηθεί, αφού εξεταστούν κάποια ζητήματα ως προς τη χρήση του κτιρίου στα Κάτω Πεδινά.

στην προκειμένη περίπτωση είναι το άρθρο «01» (ονομαστ. πληθυντικού)».

Έρχεται ο **Δημήτρης Ράιος** και για την ονομασία του αναδειχνει και την σύγχρονη έρευνα, η οποία εξετάζει και κείνη την περίπτωση, αυτού του τοπωνύμιου, να μην είναι Ελληνική, αλλά σλαβική. Έτσι το Ελληνικό Γρεβενίτι μπορεί να είναι και νεότερος μεταγλωττισμός του αρχικού Γκρεμπενίτσα και του σλάβικου γκρίμπου=μανιτάρι. Ακριβώς, τι ισχυρίζεται ο παραπάνω ερευνητής: «Γρεβενίτι, το βλαχ Λα Γκρεμπενίτσα ή η Γκρεμπενίτσα».

Μια τοπική παράδοση αποδίδει την ονομασία του χωριού στον πρώτο οικιστή του που έφερε τάχα το όνομα Γρεβενίτης, ενώ μια άλλη περισσότερο διαδιδόμενη παραλλαγή της αναφέρει την «ίδρυση του Χωριού σε κατοίκους των Γρεβενών. Όπως και να έχουν τα πράγματα, η σύγχρονη έρευνα δέχεται, ότι η ρίζα αυτού του τοπωνύμιου δεν πρέπει να είναι Ελληνική αλλά σλαβική: από το προσηγορικό γκρέβενου (που σημαίνει «πλαγιά βουνού, βράχος»), όπως συμβαίνει και με πολλά άλλα παρόμοια τοπωνύμια από διάφορες περιοχές της Ελλάδας (Γρεβενή, Γρεβενό, Γρεβενά, Γρεβενισκά κ.λπ.). Μια άλλη ετυμολογία του από τον επιθετικό τύπο γκρίμπανου του σλαβ. επίσης γκρίμπου (=«μανιτάρι» από όπου και τα τοπωνύμια Γκριμπανίτσα, Γρίμπανη, Γρίμποβο) φαίνεται λιγότερη πιθανή για φωνητικούς λόγους».

Συνεχίζει:

«Σχετικά τώρα με τη χρονική προτεραιότητα, φαίνεται πως η βλάχικη μορφή του ονόματος είναι παλαιότερη, όπως υποδηλώνει η φωνητική και η μορφολογία του· έτσι το ελληνικό Γρεβενίτι πρέπει να είναι νεότερος μεταγλωττισμός του αρχικού Γκρεμπενίτσα, μεταγλωττισμός που προσπάθησε να συμβιβάσει την τοπική παράδοση αλλά και την κρατική οπουδία για ελληνοποίηση των ξενόριζων ονομάτων, με ένα βλάχικο, και μάλιστα σλαβικής καταγωγής τοπωνύμιο».

Ευχαριστώ για τη φιλοξενία **Γιώργος Δερμάνης**

Εκδήλωση-αφιέρωμα στην ευεργέτιδα Αγγελική Παπάζογλου

Η Σκάλα της Βίτσας, ένα σπουδαίο έργο για την περιοχή του Ζαγορίου

Επετειακή εκδήλωση για την Σκάλα της Βίτσας που συμπληρώνει φέτος 150 χρόνια ζωής πραγματοποιήθηκε από το Κληροδοτήμα «Αγγελικής Παπάζογλου», στον αύλειο χώρο του παλιού δημοτικού σχολείου στη Βίτσα.

Στην εκδήλωση παρέστησαν ο Δήμαρχος Ζαγορίου **Βασίλης Σπύρου**, ο επικεφαλής της μειζονος μειοψηφίας **Γαθρίηλ Παπαναστασίου**, ο Ακαδημαϊκός **Παναγιώτης Βοκοτόπουλος**, ενώ παραβρέθηκαν μέλη της Διοικητικής Επιτροπής και στελέχη του Κληροδοτήματος, ο Τοπικός Εκπρόσωπος Βίτσας **Στάθης Βασδέκης**, εκπρόσωποι τοπικών φορέων, κάτοικοι και επισκέπτες.

Μεγάλη προσφορά

Η Σκάλα της Βίτσας κατασκευάστηκε το 1868 με χρήματα που διέθεσε η Αγγελική Παπάζογλου και ήταν ένα αναγκαίο έργο για την περιοχή, αφού ένωνε και ενώνει και σήμερα για διαφορετική χρήση, τη Βίτσα με το Κουκούλι και στη διαδρομή διέρχεται και από το πέτρινο γεφύρι του Μίσιου.

Στην εκδήλωση που προλόγισε ο πρόεδρος της Διοικητικής Επιτροπής του Κληροδοτήματος **Ιωάννης Παπιάς**, αναδείχθηκε η συνολική προσφορά της μεγάλης ευεργέτιδας του χωριού, αλλά και των Ιωαννίνων, από τους ομιλητές, **Αναστάσιο Παπασταύρο**, αρχιτέκτονα και πρώην Δήμαρχο Ιωαννίνων, συγγραφέα του βιβλίου «Αγγελική Παπάζογλου, μια ξεχωριστή περίπτωση» και επίσης αρχιτέκτονα και επίκουρο καθηγητή του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων **Γιώργο Σμύρη**. Επισημάνθηκε δε ο ρόλος

και η διαχρονική αξία του έργου αυτό της Σκάλας του 19ου αιώνα, αλλά και ορισμένες άγνωστες πτυχές της ζωής και της προσφοράς της Αγγελικής Παπάζογλου.

Οι ομιλίες

Ο Τ. Παπασταύρος αναφερόμενος στον σύζυγο της Αγγελικής Παπάζογλου, Αλέξιο σημείωσε με νόημα ότι ήταν έμπορος, «αλλά εμπόριο δεν έκανε» και πεθαίνοντας της άφησε μεγάλη περιουσία.

Αν και η ευεργέτιδα δεν έκανε δικά της παιδιά, τα αγαπούσε πολύ και μερίμνησε για αυτά και μέσω της διαθήκης της προικοδοτώντας άπορες κορασίδες, ενώ είχε ως όρο στη διαθήκη να τελείται δύο φορές το χρόνο Αρχιερατικό μνημόσυνο, για να σβηστούν, όπως χαρακτηριστικά ανέφερε ο κ. Παπασταύρος, οι αμαρτίες του συζύγου της.

«*Συγχαίρω όλους, όσους είχαν την ιδέα να τιμήσουν μια ευεργέτιδα του τόπου μας, διότι παρά πολλοί ευεργέτες ξεχάστηκαν και πέρασαν όχι στην αθανασία, αλλά στη λησμοσύνη*», κατέληξε ο κ. Παπασταύρος.

Σε τεχνικά-κατασκευαστικά στοιχεία της Σκάλας, στο ρόλο του έργου τότε και σήμερα, αλλά και στη σημασία των δωρεών αυτών για τις κοινωνίες εκείνης της εποχής, αναφέρθηκε ο επίκ. καθηγητής του Παν/μίου Ιωαννίνων Γιώργος Σμύρης, τονίζοντας πως «*η διάσωση και συντήρηση της αρχιτεκτονικής κληρονομιάς δεν αποτελεί επιδερμικό φαινόμενο της εποχής μας, αλλά ανάγκη της ανθρώπινης ύπαρξης*».

Εξ αφορμής ενός βιβλίου

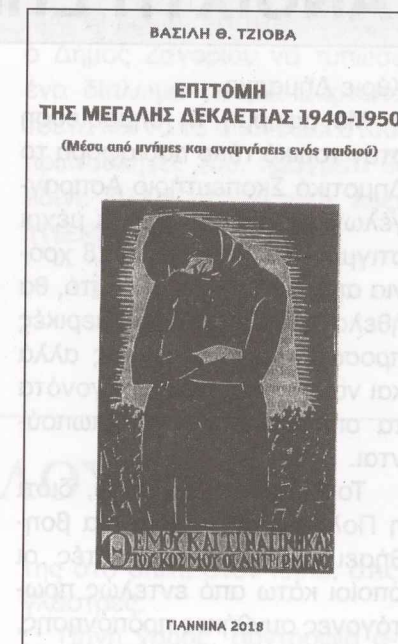
ΕΝΑΣ ΜΗ ΖΑΓΟΡΙΣΙΟΣ ΓΙΑ ΤΟ ΖΑΓΟΡΙ

Αγαπητέ Βασίλη,

Θα ήθελα, πριν απ' όλα, να σ' ευχαριστήσω για την τόσο ευγενική χειρονομία σου, να μου χαρίσεις το βιβλίο σου: **Επιτομή της μεγάλης δεκαετίας 1940-1950** (Μέσα από μνήμες και αναμνήσεις ενός παιδιού), Γιάννινα, 2018. Θα ήθελα, επίσης, να σου πω, ευθύς εξ αρχής, πως ό,τι ξέρω για το Ζαγόρι, ιστορικό ή συγχρονικό, προσδευτικό ή συντηρητικό, καλό ή κακό, ωραίο ή άσχημο, θετικό ή αρνητικό, μνημείο ή τόπο, το έμαθα από Ζαγορίσιους. Χωρίς αμφιβολία, σ' αυτή τη γνώση συνέβαλε και ο ζαγορίσιος αέρας, που εδώ και 45 χρόνια ζωογονεί το σώμα μου και την καρδιά μου.

Αγαπητέ Βασίλη είσαι ένα παιδί του Ζαγορίου, το οποίο γνωρίζει, βιωματικά, πως ένας άυλος πολιτισμός αρωματίζει τον ζαγορίσιο αέρα και, που παρά τα δεινοπαθήματά του, ακόμη και σήμερα, διατηρείται σε αρκετά καλή κατάσταση. Και δεν το λέω αυτό, γιατί είσαι Ζαγορίσιος, αλλά γιατί είσαι μία από τις πνοές του ζαγορίσιου αέρα. Κατά συνέπεια, αυτό που κάνει το Ζαγόρι, δεν είναι η αρχιτεκτονική του, ούτε η φύση του, όπως, παπαγαλίζοντας, αναφέρουν οι περισσότεροι, αλλά οι άνθρωποι του, οι ζαγορίσιες και οι ζαγορίσιοι.

Αγαπητέ Βασίλη, ζήσαμε μαζί τη *Μεταπολίτευση*, μια μεταβατική περίοδο για το Ζαγόρι, και όχι μόνο. Στά τέλη της δεκαετίας του '70 ιδρύσαμε, μαζί με μερικούς άλλους φωτισμένους Ζαγορίσιους, το *Κέντρο Ερευνών Ζαγορίου*, που έκανε ό,τι μπορούσε για μια καλύτερη από τη σημερινή κατάσταση του Ζαγορίου. Δουλέψαμε σκληρά, με πενιχρά μέσα και σε αντίξοες συνθήκες περίπου 12 με 14 χρόνια (1978-1992) εντός των ιστορικών ορίων του. Ονειροπόλησαμε την κοινωνική, οικονομική και πολιτική ανασυγκρότησή του. Ονειρευτήκαμε τον ανθρωπόπρωτογενή τομέα της οικονομίας του. Αναπολήσαμε το ιστορικό πληθυσμιακό μέγεθός του. Με δυο λόγια, φανταστήκαμε το Ζαγόρι, όπως το περιγράφει ο Ιωάννης Λαμπρίδης: με αυτονομία, με αυτοδιοίκηση και με πλήρη ατέλεια. Δυστυχώς, δεν

τα καταφέραμε.

Μολαταύτα, αγαπητέ Βασίλη, δεν απογοητεύτηκα. Ακόμη και σήμερα, ελπίζω σ' ένα καλύτερο μέλλον για το Ζαγόρι. Βέβαια, δεν το κρύβω, πως νοσταλγώ εκείνη την εποχή, τότε, που το αθώο ή το αυθεντικό στο Ζαγόρι ήταν περισσότερο από τώρα. Όμως, λίγα πράγματα και μόνο τα δικά του μπορεί κανείς, να αλλάξει στη Ζωή. Πάντως, με τον ένα ή τον άλλο τρόπο, το Κέντρο Ερευνών Ζαγορίου και την προσπάθεια έκανε και τον αγώνα έδωσε για ένα διαφορετικό από το σημερινό Ζαγόρι. Τώρα, βέβαια, υπάρχουν μερικοί, που έχουν αντίθετη γνώμη, και, που θέλοντας, να μειώσουν το έργο του *Κέντρου Ερευνών Ζαγορίου*, αποσιωπούν ακόμη και την ύπαρξή του.

Αλλ' όμως, σ' αυτό το σημείο, αγαπητέ Βασίλη, αισθάνομαι την ανάγκη, δημόσια να ομολογήσω, πως είσαι ένας από τους λίγους, που πίστεψαν, υποστήριξαν και υπηρέτησαν το *Κέντρο Ερευνών Ζαγορίου*. Κι αυτό, αν μη τι άλλο, δηλώνει άνθρωπο με θάρρος, σύνεση, τόλμη, μόρφωση, ευγένεια, γενναϊότητα και ωραία συναισθήματα.

Σ' ευχαριστώ **Μιχάλης Η. Αράπογλου**
Ιωάννινα 8 Ιουλίου 2018

Σημ.: Κι εγώ σ' ευχαριστώ Μιχάλη για τα υπερβολικά καλά σου λόγια.

B.T.

ΣΚΟΠΕΥΤΗΡΙΟ ΑΣΠΡΑΓΓΕΛΩΝ ΑΝΟΙΧΤΗ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΔΗΜΑΡΧΟ ΖΑΓΟΡΙΟΥ

Κύριε Δήμαρχε

Με αφορμή τη δημοσίευση στον τοπικό τύπο που αφορά το Δημοτικό Σκοπευτήριο Ασπραγγέλων και δεδομένου ότι μέχρι στιγμής έχω αφιερώσει 28 χρόνια από τη ζωή μου σε αυτό, θα ήθελα να διατυπώσω μερικές προσωπικές μου σκέψεις αλλά και να εκθέσω μερικά γεγονότα τα οποία σκόπιμα αποσιωπούνται.

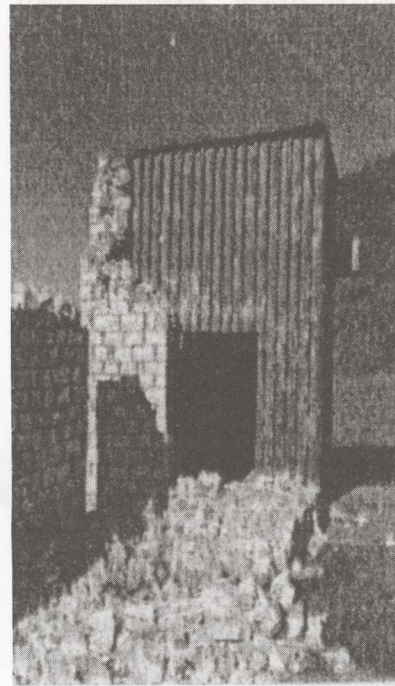
Το σκοπευτήριο έγινε, διότι η Πολιτεία αποφάσισε να βοηθήσει κάποιους σκοπευτές οι οποίοι κάτω από εντελώς πρωτόγονες συνθήκες προπόνησης, αλλά με περισσή αγάπη για το άθλημα έφτασαν να στελεχώνουν τις Εθνικές ομάδες της χώρας, να κερδίζουν διεθνείς διακρίσεις, ακόμη και να διεκδικούν τη συμμετοχή τους στους Ολυμπιακούς αγώνες. Παράλληλα το σκοπευτήριο θα συνέβαλε στην ανάπτυξη της περιοχής καθώς θα προωθούσε τον αθλητικό τουρισμό.

Οι Ασπράγγελοι ήταν μία από τις επιλογές. Εμείς το προτείναμε στον τότε πρόεδρο της κοινότητας κ. Γαβριήλ Παπαναστασίου και το κοινοτικό συμβούλιο σταθμίζοντας τα υπέρ και τα κατά, είχε τη δυνατότητα αποδοχής της πρότασής μας ή απόρριψής της. Θα μπορούσε να πει και όχι. Ούτε παρακαλέσαμε, ούτε πιέσαμε κανέναν.

Σας πληροφορώ ότι, η συμπεριφορά και η αγωνία των τότε υπευθύνων για το αν τελικά επιλεγούν οι Ασπράγγελοι, μόνο με εκείνη βαριά εθισμένου ναρκομανούς με σύνδρομο στέρησης θα μπορούσε να συγκριθεί.

Το σκοπευτήριο το ανέλαβε με ανάθεση μηχανικός, έχων ακριβώς την ίδια συμπεριφορά και το έχτισε συνεχίζοντας απτόητος τις κατασκευαστικές του αθλιότητες, παρά το γεγονός ότι είχαν δημοσιευθεί στον τύπο προσωπικές μου καταγγελίες για αυτές. Καταθέτω μία φωτογραφία, δείγμα της δουλειάς του, να τη θαυμάσει και ο ίδιος. Στη διάθεσή του, αν επιθυμεί, υπάρχουν δεκάδες παρόμοιες. Πραγματικά θλίβομαι που δικαιώθηκα σε ό,τι κατήγγειλα.

Έχουν μείνει τοίχοι, πέτρα πάνω στην πέτρα επί αιώνες στο Ζαγόρι και αυτός με την τσιμεντολάσπη έπεσε σε μερικά χρονάκια. Εύγε. Αυτά συμβαίνουν όταν, εκτός από το άθλιο χτίσιμο, ο εργολάβος χρησιμοποιεί το τσιμέντο όπως... οι νεφροπαθείς το αλάτι στο φαγητό τους.

Θα συμφωνείτε φαντάζομαι κε Δήμαρχε ότι, όταν ένας φορέας προβαίνει στην κατασκευή ενός έργου που το χρηματοδοτήσει η Πολιτεία –εν προκειμένω η Γεν. Γραμματεία Αθλητισμού– αυτόματα αναλαμβάνει την ευθύνη της συντήρησής του και της προστασίας του.

Όσον αφορά τη συντήρηση, σας πληροφορώ ότι όλα αυτά τα χρόνια ο Δήμος δεν έβαλε καρφάκι, εκτός από ένα τσιμέντο που έριξε στο πάτωμα ενός γραφείου το οποίο παραχώρησε σε σύλλογο αεροπτεριστών. Το ξύλινο είχε ήδη σαπίσει πριν την παραλαβή του έργου, καθώς όποτε έβρεχε, το νερό έμπαινε στο γραφείο με ορμή ρυακιού.

Όποια συντήρηση έγινε όλα αυτά τα χρόνια, σε κτηριακές εγκαταστάσεις και μηχανολογικό εξοπλισμό έγινε με μέριμνα, έξοδα και προσπάθεια των μελών της Σκοπευτικής Λέσχης Ζαγορίου. (ΣΚΟ.ΛΕ.Ζ).

Ουδέποτε συνεργάστηκε ο Δήμος μαζί μας, ουδέποτε μας απάντησε σε έγγραφα αιτήματά μας. Ουδέποτε μας κάλεσε ως καθ' ύλην αρμόδιους στο Δημοτικό συμβούλιο, ουδέποτε είμαστε στο σκοπευτήριο όταν αυτός το επισκεπτόταν. Σε μία από αυτές τις επισκέψεις πήρε, «απήγαγε» από την αποθήκη και ένα μεταλλικό φωριανό όπου φυλάγαμε ανταλλακτικά του μηχανολογικού και ηλεκτρονικού εξοπλισμού που αγοράστηκαν με χρήματα της ΣΚΟ.

Του ΒΑΣΙΛΗ ΖΩΡΔΟΥΜΗ

ΛΕ.Ζ. Θα θέλαμε να γνωρίζουμε τον λόγο της πράξης αυτής, καθώς και πού βρίσκεται ο φωριανός αυτός. Μπορείτε να απαντήσετε στο από 12/8/2016 και με αριθμ. πρωτ. 6499 έγγραφό της ΣΚΟ.ΛΕ.Ζ. το οποίο ακόμη περιμένουμε να απαντηθεί.

Όσον αφορά την προστασία της μοναδικής αθλητικής εγκατάστασης του Δήμου και μοναδικής στο είδος της στη Βορειοδυτική Ελλάδα που βρίσκεται 1.000 μέτρα από το Δημαρχείο, τι θέλετε, αλήθεια, να πιστέψουμε; Ότι ο Δήμος είναι τόσο ανίκανος που δεν μπορούσε να αντιμετωπίσει επί δεκαετίες, τις συνεχόμενες κλοπές; τους συνεχόμενους βανδαλισμούς; την κατάληψη και διαμονή στο χώρο γιδοπροβάτων και βοοειδών; Μέχρι και ηλεκτροφόρο σύρματα τοποθετήθηκαν για να μη βγαίνουν τα ζώα από το σκοπευτήριο.

Όχι. Δεν είναι θέμα βούλη-

Στο μέρος αυτό που σταλίζουν τα συμπαθή γιδοπροβάτα του νυν προέδρου των Ασπραγγέλων –λίγο μόνο καιρό από την παράδοση του έργου– φιλοδοξούσαμε οι αφελείς να φιλοξενήσουμε την αφρόκριμα της παγκόσμιας σκοποβολής.

σης την οποία δεν είχε, ως όφειλε. Από τη στιγμή που ο Δήμος εξασφάλισε τον πακτωλό των χρημάτων της Πολιτείας, τον οποίο –για να μην ξεχνιόμαστε– εμείς φέραμε και αυτός διαχειρίστηκε, μόνιμο και διαρκές μέλημά του ήταν το πώς θα υποβαθμίσει και πώς θα υπονομεύσει το σκοπευτήριο. Είναι ο ηθικός αυτουργός όλων αυτών που προανέφερα. Με την απaráδεκτη στάση του αποθράσυνε και παρότρυνε όλους αυτούς τους λωποδύτες που το ρήμαξαν. Δεν μπορώ να φανταστώ τι άλλο ήταν δυνατόν να κάνει, αν μοναδικός και αντικειμενικός σκοπός του ήταν η «κατά το δοκούν» διαχείριση των χρημάτων της Πολιτείας που προοριζόταν για το έργο. Τον βόλεψε και επιδίωξε όλη αυτή κατάσταση για την επίτευξη του σκοπού του, όπως τον βόλεψε η παραφιλολογία που αναπτύχθηκε από τη θεωρία περί... κινδύνου μόλυνσης του υδροφόρου ορίζοντα από τον μόλυβδο των σκαγίων.

Η θεωρία αυτή, αναπτύχθηκε από «ευαισθητοποιημένο» οικολογικά άτομο και υποστηρίζει ότι ο μόλυβδος των σκαγίων ξεπλένεται από τα όμβρια ύδατα και μέσω αυτών και της βαρύτητας μεταφέρεται στις υδάτινες αποθήκες που κινδυνεύουν να μολυνθούν. Επειδή δεν είδα το άτομο αυτό και τους οπαδούς της θεωρίας του να έχουν την ίδια ανησυχία για την μόλυνση του υδροφόρου ορίζοντα από τους εκατοντάδες μη στεγα-

ΣΚΟΠΕΥΤΗΡΙΟ ΑΣΠΡΑΓΓΕΛΩΝ

νούς βόθρους και τις χωματερές που βρίσκονται στο χωριό, αιώνες τώρα, αλλά και από το γεγονός ότι μέχρι σήμερα δεν υπάρχει μόλυνση στο νερό, έβγαλα δύο συμπεράσματα: α) ότι τα βοθρολύματα και τα κατάλοιπα των χωματερών στους Ασπραγγέλους δεν υπόκεινται στους νόμους της βαρύτητας ούτε παρασύρονται από τα όμβρια ύδατα και β) ότι οι επισημειωμένες που συνέταξαν την περιβαλλοντολογική μελέτη για το σκοπευτήριο, πήρανε τα πτυχία τους... νύχτα.

Θέλω να σχολιάσω και την περίπτωση τώως Αντιδημάρχου που ήταν παράλληλα πρόεδρος τοπικού κυνηγετικού συλλόγου και φανατικός πολέμιος του σκοπευτηρίου.

Θα συμφωνείτε πιστεύω ότι, όπως ένας εκπαιδευτικός δεν μπορεί να αντιτίθεται στην κατασκευή του μοναδικού σχολείου μιας περιοχής, ένας κληρικός στην κατασκευή του μοναδικού Ιερού Ναού, έτσι και ένας Πρόεδρος κυνηγετικού συλλόγου δεν μπορεί να αντιτίθεται στην κατασκευή σκοπευτηρίου κυνηγετικού όπλου.

Σας βεβαιώνω ότι το Ζαγόρι είναι το μοναδικό μέρος στον πλανήτη που συμβαίνει αυτή η γελοιοποίηση. Τα σκοπευτήρια του είδους χρησιμοποιούνται σε όλο τον κόσμο αλλά και στη χώρα μας και ως σχολεία κυνηγετικής αγωγής και σωστής χρήσης του όπλου.

Αυτό εδώ, αφέθηκε να το χρησιμοποιούν ελεεινοί και τρισάθλιοι οπλοφόροι για να δοκιμάσουν τα όπλα τους, πυροβολώντας τις πόρτες του με βαρέως τύπου φυσίγγια, χωρίς βέβαια να σκεφτούν τι μπορεί να βρίσκεται πίσω από αυτές. Είναι άραγε αυτού του είδους η παιδεία που επιθυμεί για τους κυνηγούς του συλλόγου ο εν λόγω κύριος;

Διαβάζω για την πρόταση μετατροπής της αθλητικής εγκατάστασης σε γήπεδο (5Χ5). Είμαι βέβαιος ότι θα βρεθεί το άτομο, που χωρίς αιδώς και με απύθμενο θράσος, θα ζητήσει από την Πολιτεία να χρηματοδοτήσει την κατεδάφιση του έργου που η ίδια χρηματοδότησε για να χτιστεί και που επί της ουσίας ουδέποτε λειτούργησε, για να γίνει έστω μια μικρή από-

σβεση της μικρής επένδυσής της. Δεν μπορεί να βρεθεί άλλο μέρος για να γίνει ένα γήπεδο (5Χ5) αν το θέλετε τόσο και πρέπει να κατεδαφιστεί αυτή η μοναδική εγκατάσταση; Πολύ ωραία λογική. Το βρίσκω όμως πολύ χλωμό, από τη στιγμή που το λεκανοπέδιο Ιωαννίνων βρίσκεται τέτοιων γηπέδων να ανεβεί κάποιος εκεί πάνω για να παίξει. Πάντως, εγώ πιστεύω ότι αν γίνει, θα λειτουργεί όλο το 24ωρο. Τη μέρα θα παίζουν γιδοπροβάτα και βοοειδή και τη νύχτα, αγριογούρουνα, λύκοι, αρκούδες και λοιπά ζώα του άγριου ζωικού βασιλείου.

Έχω και εγώ να σας κάνω μία πρόταση που είναι μάλιστα και πολύ οικονομική. Αφού τοποθετηθεί μια πινακίδα στην οποία θα αναγράφεται α) το ποσόν των χρημάτων που δαπάνησε η Πολιτεία, β) το όνομα του Δημάρχου επί Δημαρχίας του οποίου έγινε το έργο, και γ) το όνομα του Δημοτικού συμβούλου που το παρέλαβε, να μείνει ο χώρος όπως είναι και στα πρόσωπα αυτών που αναγράφονται στην πινακίδα να τιμάται ες αεί η ικανότητα του Ζαγορίσιου Δημοτικού Άρχοντα να πουλάει φύκια για μεταξωτές κορδέλες.

ΥΓ. 1: Κύριε Δήμαρχε, οι φωτογραφίες της επιστολής είναι από ένα τεράστιο αρχείο φωτογραφιών που έχω συλλέξει τα 28 αυτά χρόνια και αποτυπώνουν την ιστορία του έργου. Θα είχε πιστεύω μεγάλο ενδιαφέρον να γινόταν μία έκθεση με το αρχείο αυτό. Οι επισκέπτες θα έβγαζαν χρήσιμα συμπεράσματα για το τι μπορεί να συμβαίνει στο χώρο της Τοπικής Αυτοδιοίκησης στη χώρα μας. Για τον τομέα της έκθεσης σχετικά με κτηριακές εγκαταστάσεις του σκοπευτηρίου σκέφτομαι σαν τίτλο «Η κατάρα του εργολάβου Δημοσίων Έργων που δεν σέβεται τον εαυτό του και τη δουλειά του».

ΥΓ 2: Λίγες μέρες προτού καταρρεύσει ο τοίχος της πρώτης φωτογραφίας φιλοξενούσα σε ξενώνα των Ασπραγγέλων τον Σουηδό προπονητή μου

στην Εθνική Ομάδα. Όταν είδε το σκοπευτήριο, μου είπε ότι το μέρος είναι ιδανικό και ότι αν ήταν στοιχειωδώς προσεγμένο, θα μπορούσαν να γίνουν πολλά προπονητικά camps της Εθνικής Ομάδας εκτός από τους αγώνες. Στο τέλος πρόσθεσε... Αρχίζω να καταλαβαίνω γιατί ως χώρα περνάτε αυτά που περνάτε.

ΤΑ ΛΟΥΛΟΥΔΙΑ

Άκουσα τ' άνθη να μιλούν
Γνώρισα τη φωνή τους
Πόσα και πόσα μουσικά
Μας κρύβει η ζωή τους

Το λουλούδι είναι ο αχώριστος σύντροφος σ' όλες τις φάσεις της ζωής μας.

Απ' την αρχή που θα 'ρθουμε στον κόσμο, ως το τέλος που θα φύγουμε απ' αυτόν.

Μα, ούτε στην αρχή ούτε στο τέλος είμαστε σε θέση να καταλάβουμε τη γοητεία και την αξία του Λουλουδιού.

Αυτά, τα νοιώθουμε τότε που η ζωή μας κυλάει μέσα σε χαρές και λύπες, πλούσια σ' ευφρόσυνη ή θλιβερά περιστατικά.

Πραγματική ευλογία του Θεού το Λουλούδι και δώρο ανεκτίμητο απ' τη φύση στους ανθρώπους.

Η γυναίκα ιδιαίτερα έχει μεγάλες φιλίες με το Λουλούδι. Απ' τα μαθητικά της χρόνια στις σελίδες των βιβλίων της για να τις φέρουν αργότερα κάποια ανάμνηση, το ζει στο Λουλούδι.

Στην πιο σημαντική μέρα της ζωής της, μπροστά στο βωμό του Υμεναίου και δίπλα στον αγαπημένο της, λουλούδια θα κρατάει στα χέρια της.

Με Λουλούδια θα είναι στεφανωμένη. Λουλούδια θα στολίζουν την εκκλησία. Κατάφορο με Λουλούδια θα είναι το αυτοκίνητο που θα την πάει προς την ευτυχία. Και στη συνέχεια, αργότερα τα Λουλούδια θα είναι η συντροφιά

ΥΓ 3: Βλέποντας άλλους Δήμους να ψάχνουν με τα κιάλια και να βραβεύουν πρωταθλητές συνοικιών, μου πέρασε από το μυαλό ότι το να σκεφτεί ο Δήμος Ζαγορίου να τυπώσει ένα δίπλωμα σε μία χαρτοπετσέτα και να το απονείμει στους πρωταθλητές του, πράγματι θα έδινε άλλο νόημα στη λέξη ΥΠΕΡΒΑΣΗ.

Βασίλης Ζωρδούμης
Καθηγητής ΜΕ
Διεθνής Σκοπευτής

της στο σπίτι, στον κήπο, στις γλάστρες.

Πηγή χαράς, συντροφιά αγαπητή και χαρούμενη ευφραίνει τη ζωή μας.

Στον άρρωστο δίπλα φέρνει μήνυμα αισιοδοξίας.

Στον καταπονημένο και πνευματικά εργαζόμενο θα φέρει την ηρεμία.

Στόλισμα της καθημερινής μας ζωής παντού.

Στο ταπεινό-φτωχικό σπίτι του χωριού και στα γκρίζα μπαλκόνια της πολυκατοικίας στην πόλη.

Αλλά τα Λουλούδια ως προσφορά σ' ένα φιλικό ή αγαπητό πρόσωπο, εκφράζουν τα βαθύτερα και αγνότερα συναισθήματά μας.

Πόσοι ποιητές δεν τα ύμνησαν, πόσοι ζωγράφοι δεν τα απθανάτισαν. Να όμως που με την ευρύτητα που έχει πάρει η ζωή σήμερα, ούτε τα αγριολούλουδα, ούτε τα λουλούδια του κήπου μας φτάνουν. Έτσι τα τελευταία χρόνια έχει αρχίσει ν' αναπτύσσεται και στον τόπο μας όχι μόνο στις πόλεις αλλά και στα μεγάλα χωριά, σε μεγάλο βαθμό η ανθοκαλλιέργεια, μια πραγματική βιομηχανία Λουλουδιών για να ικανοποιηθούν οι κοινωνικές απαιτήσεις. Το σημειώμα μου αυτό ας είναι ένα απαλό κέντρισμα για ν' απολαύσουμε όσο μπορούμε την ΑΝΟΙΞΗ που είναι η κατ' εξοχή εποχή των Λουλουδιών.

Νικόλαος Χρυσ. Κούρτης
Διάκονος του βουνού
και του δάσους

Εκδρομή του Πολιτιστικού Συλλόγου Ασπραγγέλων στο νομό Αργολίδας στις 19 & 20 Μαΐου 2018

Ο Πολιτιστικός Σύλλογος Ασπραγγέλων πραγματοποίησε την καθιερωμένη εκδρομή του με προορισμό για φέτος το νομό Αργολίδας. Μαγικός προορισμός, τόσο για το πλούσιο ιστορικό ενδιαφέρον του, από τα βάθη του παρελθόντος μέχρι και τις μέρες μας, όσο και για τις φυσικές ομορφιές του: οι «**πολύχρυσες Μυκήνες**», η μυστηριακή **Επίδαυρος**, η **Τίρυνθα**, η **Ασίνη**, το ιστορικό **Άργος** –πρώτη πόλη της Ευρώπης–, το γραφικό **Ναύπλιο** –πρώτη πρωτεύουσα της Ελλάδας... Η επιλογή έγινε μετά από ομόφωνη πρόταση του Δ.Σ. αλλά και τη σύμφωνη γνώμη των συγχωριανών.

Πρώτος σταθμός του ταξιδιού μας οι **Μυκήνες** με το αξιόλογο Μουσείο και τον ενδιαφέροντα αρχαιολογικό χώρο της ακρόπολης. Αρκετά ενημερωτική η ξενάγηση στους δύο χώρους καθώς και στον επιβλητικό θολωτό τάφο του Ατρέα. Εντυπωσιακά τα εκθέματα στο μουσείο, ειδικά τα χρυσά, όσα φυσικά δεν έχουν μεταφερθεί στο αρχαιολογικό μουσείο της Αθήνας. Δεν παραλείψαμε βέβαια να φωτογραφηθούμε μπροστά από τη μνημειακή είσοδο του τείχους, την περίφημη «Πύλη των Λεόντων». Πανοραμική η θέα πάνω από την ακρόπολη σε όλο τον κάμπο και τα γύρω βουνά και μέχρι τη θάλασσα, όπου έφτανε το μάτι μας. Δεν επέλεξαν τυχαία το σημείο αυτό οι Μυκηναίοι από όπου με ασφάλεια είχαν τη δυνατότητα να ελέγχουν όλη την περιοχή και συγχρόνως να συμμετείχαν σε ένα πολύπλοκο δίκτυο εμπορικών συναλλαγών με τους λαούς της Μεσογείου.

Η μυθική παράδοση φέρει ως ιδρυτή των Μυκηνών τον **Περσέα**, γιο του Δία και της Δανάης, της κόρης του Ακρίσιου, του βασιλιά του Άργους, απόγονου του Δαναού. Ο **Παυσανίας** αναφέρει ότι ο Περσέας ονόμασε τη νέα πόλη Μυκήνες είτε επειδή εκεί έπεσε ο **μύκης** του ξίφους του είτε επειδή εκεί αποκαλύφθηκε μία πηγή με άφθονο νερό, η Περσεία πηγή, κάτω από τη ρίζα ενός «**μύκητος**», δηλ. ενός μανιταριού. Σύμφωνα με το μύθο, οι απόγονοι του Περσέα βασιλεύσαν στις Μυκήνες για τρεις γενιές, με τελευταίο τον Ευρυπύδα, που σκοτώθηκε χωρίς να αφήσει απογόνους, και έτσι οι κάτοικοι των Μυκηνών επέλεξαν ως βασιλιά τους τον Ατρέα, γιο του Πέλοπα και πατέρα του Αγαμέμνονα και του Μενέλαου.

Οι «Πολύχρυσες Μυκήνες», το βασίλειο του μυθικού **Αγαμέμνονα**, που πρώτος ύμνησε ο **Όμηρος** στα έπη του, είναι το σημαντικότερο και πλουσιότερο ανακτορικό κέντρο της Ύστερης Εποχής του Χαλκού στην Ελλάδα, στην οποία ανήκουν και τα περισσότερα μνημεία, που είναι ορατά σήμερα, και κυρίως στην εποχή ακμής, μεταξύ του 1350 και του 1200 π.Χ. Το όνομά τους έχει δοθεί σε έναν από

τους λαμπρότερους πολιτισμούς της ελληνικής προϊστορίας, τον **μυκηναϊκό πολιτισμό**.

Μετά από τη στάση για φαγητό κατευθυνθήκαμε για τακτοποίηση στο ξενοδοχείο μας στο τουριστικό Τολό. Αφού ξεκουραστήκαμε και ανακτήσαμε τις δυνάμεις μας φύγαμε για την πρώτη επίσκεψη στο θρυλικό **Ναύπλιο** που η ιστορία του ξεκινάει από πολύ παλιά. Σύμφωνα με την ελληνική μυθολογία εκεί ο **Ναύπλιος** ίδρυσε τη Ναυπλία, η οποία οχυρώθηκε με κυκλώπεια τείχη, και τα αρχαιολογικά ευρήματα αποδεικνύουν την ύπαρξή της από τα μυκηναϊκά χρόνια. Το Ναύπλιο όμως είναι κυρίως γνωστό γιατί υπήρξε η **πρώτη πρωτεύουσα του νεοσύστατου ελληνικού κράτους** μετά την απελευθέρωση από τους Τούρκους και είναι άρρηκτα συνδεδεμένο με τον πρώτο κυβερνήτη της Ελλάδας τότε, τον **Ιωάννη Καποδίστρια**, που εκεί ξεκίνησε να εφαρμόζει το μεταρρυθμιστικό του έργο αλλά και εκεί, πριν καν προλάβουν να φανούν κάποιες θετικές επιπτώσεις, δυστυχώς δολοφονήθηκε στις 27 Σεπτεμβρίου του 1831, στο κατώφλι της εκκλησίας του Αγίου Σπυρίδωνα από μέλη της οικογένειας των Μαυρομιχαλαίων. Επισκεφθήκαμε αρχικά το ιστορικό **Παλαμήδι**, ενετικό φρούριο που δεσπόζει επιβλητικά πάνω από την πόλη, και από κει αντικρίσαμε την **Ακροναυπλία** (τουρκ. Ιτς-Καλέ), άλλο φρούριο ενετικό, πάνω στην ομώνυμη χερσονήσιδα, καθώς και το **Μπούρτζι**, μικρό φρούριο χτισμένο σε νησίδα μέσα στο λιμάνι, και απολαύσαμε την πανοραμική θέα στο λιμάνι και στον κάμπο του Άργους. Δεν κατεβήκαμε βέβαια τα 999 σκαλιά και μόνο ο Βύρων τόλμησε να τα ανέβει την άλλη μέρα!

Στη συνέχεια άρσισαμε τη βόλτα μας στα γραφικά στενά της παλιάς πόλης, στην παραλία, στην κεντρική πλατεία Συντάγματος με τα ιστορικά της κτίρια γύρω-γύρω, το αρχαιολογικό μουσείο, την πρώτη Βουλή των Ελλήνων, τον Μεντρέσ κ.ά. Λίγο πιο πίσω η εκκλησία της Παναγίας, όπου μπροστά της σε ένα πλάτωμα δεσπό-

ζει το ψηφιδωτό που φιλοτέχνησε η συγχωριανή μας γλύπτρια Ευδοκία Παπαγεωργίου, το οποίο παριστάνει τον αρχάγγελο καθώς ανεβάζει στους ουρανούς τον άγιο Αναστάσιο που είχαν κρεμάσει οι Τούρκοι στην παρακείμενη ελιά. Δεν παραλείψαμε να φωτογραφηθούμε πολλοί χωριανοί δίπλα στο επιβλητικό μνημείο. Η βραδιά εκείνη ήταν μαγική, γιατί ήταν η καθιερωμένη «βραδιά Μουσείων» που κάθε χρόνο τέτοια εποχή γιορτάζουν οι Ναυπλιώτες, όπου όλα τα μουσεία –το αρχαιολογικό, το ναυτικό, το λαογραφικό–, οι πινακοθήκες –το παράρτημα της Εθνικής πινακοθήκης, ο εκθεσιακός χώρος της Alfa bank και όλοι εν γένει οι χώροι τέχνης–, οι εκδηλώσεις ήταν ανοιχτά για το κοινό μέχρι αργά, ενώ μπάντες και διάφορα μουσικά σύνολα ή θεατρικές ομάδες έπαιζαν σε πλατείες και σε αύλειους χώρους επιλεγμένων κτιρίων. Μια πανδαισία χρωμάτων, ήχων, ευωδίας (από τις ανθισμένες βουκαμβίλιες, τα αγιοκλήματα, τα γιασεμιά...) και ο κόσμος, ντόπιοι αλλά και πλήθος επισκέπτες, Έλληνες (πολλοί Αθηναίοι και όχι μόνο, σχολεία από όλη την Ελλάδα) και ξένοι, να ξεχύνονται από παντού και να στροβιλίζονται για να προλάβουν να τα απολαύσουν όλα. Κι από ψηλά το Παλαμήδι, φωταγωγημένο, να στέκει σαν ένα φωτιστόφανο που λες και κάποιο χέρι, ζωγράφου, θεού!... το κάρφωσε στο μαύρο του ουρανού στέλνοντας και κάποιες αχτίτες απέναντί του στο Μπούρτζι που αναδύονταν σα μινιατούρα μέσα από τη θάλασσα. Τι να πρωτοθαυμάσει κανείς! Και η αξέχαστη βραδιά έκλεισε για μια ομάδα συγχωριανών με αυθόρμητο γλέντι σε ταβέρνα της πόλης, όπου πραγματικά τα έδωσαν όλα... Κάποιοι άλλοι συνεχίσαμε τη διασκέδαση στο Τολό με ποτό δίπλα στο κύμα.

Η επόμενη μέρα περιλάμβανε πάλι επίσκεψη στο Ναύπλιο με πιο λεπτομερή ξενάγηση στο φως της μέρας αυτή τη φορά, αλλά και στιγμές χαλάρωσης στην παραλία. Το μεσημέρακι ξεκινάσαμε για τον τελευταίο σταθμό της εκδρομής μας, την **Επίδαυρο**. Η

ξεναγός μας μάς οδήγησε στον υποβλητικό χώρο του **Ασκληπείου**, το πιο φημισμένο από όλα τα ασκληπεία της αρχαίας Ελλάδας, εκεί όπου έφταναν άρρωστοι, ικέτες της θείας ευσιελότητας, όχι μόνο από την Ελλάδα, αλλά από όλη τη λεκάνη της Μεσογείου, από όλον δηλ. τον τότε γνωστό κόσμο. Σημαντικό ρόλο στη θεραπεία των ασθενών φαίνεται ότι διαδραμάτιζε και το θαυμάσιο φυσικό περιβάλλον. Η ηρεμία της φύσης, οι απαλές και καθαρές γραμμές των γύρω βουνών, η πλούσια βλάστηση και οι άφθονες πηγές του ασκούσαν, ιδιαίτερα στους ασθενείς από ψυχικές ασθένειες, φοβερή επίδραση με συνέπεια τη βελτίωση της υγείας τους, μαζί και με τη βοήθεια των ιερών. Με τη χαρακτηριστική ξενάγηση υποβλήθηκαμε πραγματικά και εμείς από τη μυστηριακή ατμόσφαιρα και νιώσαμε να μας διαπερνά η αύρα του χώρου. Αφού επισκεφθήκαμε το μουσείο με την, εκτός των άλλων εκθεμάτων, πλούσια συλλογή ιατρικών εργαλείων, κατευθυνθήκαμε στο πιο καλοδιατηρημένο αρχαίο θέατρο, το **θέατρο της Επίδαυρου** με τη θαυμάσια ακουστική του, όπου κάθε χρόνο ανεβάζονται αξιόλογες παραστάσεις στα πλαίσια του ομώνυμου φεστιβάλ. Σύμφωνα με τον Πausανία, το θέατρο της Επίδαυρου το έκτισε ο αρχαίος αρχιτέκτονας Πολύκλειτος ο Νεότερος το 340 π.Χ. με χωρητικότητα 13.000 θεατών τουλάχιστον. Γνωστή η Επίδαυρος και από τις 2 εθνοσυνελεύσεις κατά τη διάρκεια της ελληνικής επανάστασης, στις 20 Δεκεμβρίου 1821 που διακήρυξε την ανεξαρτησία του ελληνικού έθνους και το Μάρτιο του 1826.

Παίρνοντας μαζί μας κάτι από το μυστήριο του χώρου, ...σαν μυημένοι μιας άλλης εποχής, αναχωρήσαμε για τον τελευταίο σταθμό της εκδρομής μας, το κοσμοπολίτικο Λουτράκι. Η διαδρομή μας στα ανατολικά του νομού μέσα στο κατάφυτο περιβάλλον και με τις δαντελωτές ακρογολιές στα πόδια μας μάς αποζημίωσε. Στην τουριστική λουτρόπολη μάς περίμενε φρέσκο ψάρι και άριστη εξυπηρέτηση.

Το απογευματάκι και με γεμάτες τις αποσκευές του μυαλού και της ψυχής μας πήραμε το δρόμο της επιστροφής. Μια ακόμη εκδρομή του συλλόγου μας με πλούσιο πρόγραμμα είχε φτάσει αισίως στο τέλος της. Προσπαθήσαμε, στα πλαίσια των δυνατοτήτων μας, να ευχαριστηθούν όσο γίνεται περισσότεροι οι εκδρομείς και θέλουμε να πιστεύουμε ότι το πετύχαμε σε γενικές γραμμές (δεχτήκαμε εξάλλου από πολλούς θετικά σχόλια και τις ευχαριστίες τους). Τους ευχαριστούμε και εμείς όλους για τη συνεργασία και την ευχάριστη συντροφιά τους και τους περιμένουμε στις επόμενες εκδρομές μας!

Για το Δ.Σ. του Πολιτιστικού Συλλόγου Ασπραγγέλων
Ευθαλία Παπαγεωργίου

ΝΕΟ ΠΛΑΣΙΟ ΓΙΑ ΤΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΑΓΡΟΤΟΥΡΙΣΜΟΥ

Θεσπίζεται Ειδικό Σήμα Αγροτουρισμού

ΟΡΙΣΤΗΚΑΝ οι προδιαγραφές λειτουργίας των αγροτουριστικών επιχειρήσεων και θεσπίζεται Ειδικό Σήμα Αγροτουρισμού, που δημοσιεύτηκε στο ΦΕΚ (3089/30-7-2018).

Μέσω της συγκεκριμένης απόφασης δημιουργείται για πρώτη φορά στη χώρα μας ένα σαφές πλαίσιο όρων και προϋποθέσεων για τη λειτουργία των επιχειρήσεων αγροτουρισμού, που θα έχουν το δικό τους Κωδικό Αριθμό Δραστηριότητας (ΚΑΔ), καλύπτοντας ένα θεσμικό κενό και ικανοποιώντας το πάγιο αίτημα των επιχειρήσεων για τη ρύθμιση της επαγγελματικής δραστηριότητας στον συγκεκριμένο τομέα.

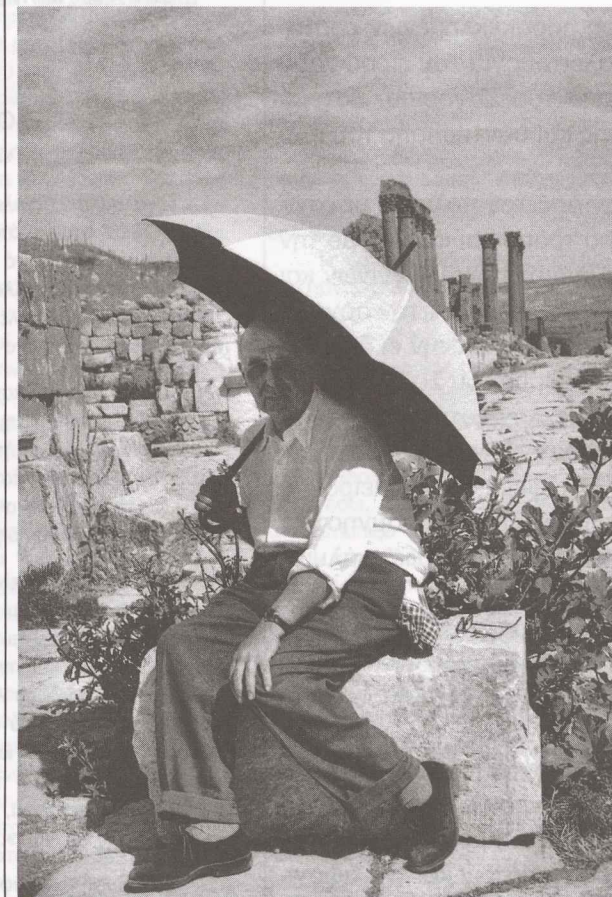
Με απόφαση της υπουργού Τουρισμού Έλενας Κουντουρά και του υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων Ευάγγελου Αποστόλου, διαμορφώθηκε μετά από μακροχρόνια διαβούλευση και συνεργασία του υπουργείου Τουρισμού με το συναρμόδιο υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων και τους φορείς αγροτουρισμού, με στόχο να δημιουργηθεί το πλαίσιο λειτουργίας των συγκεκριμένων επιχειρήσεων, ώστε να καλυφθούν με το βέλτιστο δυνατό τρόπο οι ανάγκες της αγοράς. Οι επιχειρήσεις αγροτουρισμού ιδρύονται από εγγεγραμμένους στο Μητρώο Αγροτών και Αγροτικών Εκμεταλλεύσεων (ΜΑΑΕ). Πρέπει υποχρεωτικά να έχουν κάλυμμα, μέχρι 40 κλίνες το ανώτερο, το οποίο μπορεί να βρίσκεται εντός ή εκτός του αγροκτήματος ή της αγροτικής εκμετάλλευσης.

Οι αγροτουριστικές επιχειρήσεις αποτελούν ειδική κατηγορία τουριστικών επιχειρήσεων, λειτουργούν με Ειδικό Σήμα Αγροτουρισμού (ΕΣΑ), που εκδίδεται από την οικεία Περιφερειακή Υπηρεσία Τουρισμού του υπουργείου Τουρισμού. Οι επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται ήδη στον τομέα του αγροτουρισμού, υποχρεούνται να αποκτήσουν ΕΣΑ μέχρι τις 31 Δεκεμβρίου 2019. Ειδικό Σήμα Αγροτουρισμού μπορούν να λάβουν αγροκτήματα, όπως επίσης και τα πολυλειτουργικά αγροκτήματα, εφόσον έχουν προηγουμένως αποκτήσει Ειδικό Σήμα Πολυλειτουργικού Αγροκτήματος, καθώς και οι αγροτικές και μικτές αγροτικές εκμεταλλεύσεις. Επίσης, μέσα σε όρια κτηνοτροφικών εγκαταστάσεων επιτρέπεται η ανέγερση μόνο μη κύριων καταλυμάτων.

Τέλος για τις συγκεκριμένες επιχειρήσεις έχει προβλεφθεί και έχει ήδη δημιουργηθεί ειδικός Κωδικός Αριθμός Δραστηριότητας (ΚΑΔ), ικανοποιώντας πάγιο αίτημα του κλάδου.

(ΗΠ. ΑΓΩΝ 3-8-2018)

Ο φωτογράφος Γιώργος Σεφέρης

Το Πολυμελές Συμβούλιο του Ριζαρείου Ιδρύματος και το Διοικητικό Συμβούλιο του Μορφωτικού Ιδρύματος Εθνικής Τραπέζης στις 21 Ιουλίου 2018 στο Ριζαρείο Εκθεσιακό Κέντρο Μονοδενδρίου Ιωαννίνων εγκαινίασε την έκθεση με τίτλο: «Ο φωτογράφος Γιώργος Σεφέρης».

Διάρκεια έκθεσης: Ιούλιος 2018 - Ιούλιος 2019.
Ώρες λειτουργίας 09.00-16.00 (καθημερινά), τηλ. 2653071573 -- e-mail: exhib@rizariow.gr

ΕΚΔΗΛΩΣΗ ΣΤΟΥΣ ΜΗΛΙΩΤΑΔΕΣ

Στις 12 Αυγούστου στην κεντρική πλατεία Μηλιωτάδων πραγματοποιήθηκε εκδήλωση σε συνεργασία του **Δήμου Ζαγορίου**, του **Πολιτιστικού Συνδέσμου Ζαγορισιών**, της **Ένωσης Ζαγορισιών Αθηνών** και του **Πολιτιστικού Συλλόγου Μηλιωτάδων**, με θέμα: «**Ζαγορίσια γεφύρια: Χθες, σήμερα, αύριο**», θέμα επίκαιρο και σημαντικό, μετά και την πρόταση που κατέθεσε ο Δήμος στο Υπουργείο Πολιτισμού για εφαρμογή προγράμματος, καταγραφής ζημιών, παρεμβάσεων και ανάδειξης των γεφυριών του Ζαγορίου. Στην εκδήλωση μίλησε ο κ. Σμύρης, Καθηγητής της Αρχιτεκτονικής Σχολής του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων και η κ. Μπαλοδήμου Αρχιτέκτονας. Παρουσιάστηκε επίσης από τον Δήμαρχο Ζαγορίου κ. Βασίλη Σπύρου η πρόταση για το μεγάλο έργο που διεκδικεί ο Δήμος, την βελτίωση του δρόμου σύνδεσης του Κεντρικού Ζαγορίου με την Εγνατία. Το πρόγραμμα περιελάμβανε στη συνέχεια εμφάνιση χορευτικών του Συνδέσμου και γενικό γλέντι.

ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΟΡΕΙΒΑΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΛΑΪΣΤΑΣ

Λαίστα Ιωαννίνων, 440 10

ΘΕΜΑ: Ενημέρωση των μελών / παραληπτών της εφημερίδας μας για τη διατήρηση στοιχείων προσωπικού χαρακτήρα

Αγαπητοί φίλοι, συμπατριώτες & μέλη του Ορειβατικού Συλλόγου Λαίστας,

Από 25 Μαΐου 2018 έχει τεθεί σε ισχύ ο νέος γενικός κανονισμός προστασίας προσωπικών δεδομένων γνωστός και ως GDPR ΕΕ 2016679.

Με βάση τις αυστηρές διατάξεις του είμαστε υποχρεωμένοι να σας ενημερώσουμε για τα εξής:

1. Βάσει του καταστατικού μας όσοι παραλαμβάνετε την εφημερίδα μας καταβάλλοντας το αντίστοιχο τίμημα, είσατε μέλη του Συλλόγου μας και όπως είθισται σ' αυτές τις περιπτώσεις τα μέλη δεν είναι ανώνυμα: δηλώνουν τα στοιχεία τους.

2. Τα στοιχεία σας που διατηρούμε στο αρχείο μας είναι η διεύθυνσή σας, το τηλέφωνό σας και ενδεχομένως η διεύθυνση ηλεκτρονικού ταχυδρομείου σας.

3. Τα στοιχεία αυτά τα έχουμε παραχωρήσει με σύμβαση εμπιστευτικότητας στην εταιρεία Ι. ΤΖΙΜΑ Μονοπρόσωπη Ε.Π.Ε. με την σφαιρόσχημη δέσμευση να τα χρησιμοποιεί αποκλειστικά και μόνον για την αποστολή της εφημερίδας μας και την επικοινωνία μαζί σας για θέματα που σχετίζονται μ' αυτόν τον σκοπό.

4. Τα στοιχεία σας διατηρούνται στο αρχείο μας για όσο διάστημα διατηρείται την ιδιότητα μέλους του Συλλόγου μας.

5. Εάν για οποιοδήποτε λόγο επιθυμείτε να έχετε πρόσβαση στα στοιχεία σας που διατηρεί ο Σύλλογός μας, έχετε το δικαίωμα να το κάνετε και να ζητήσετε τη διόρθωσή τους ή τη διαγραφή των δεδομένων σας όπως ο νόμος ορίζει.

Υπεύθυνη Προστασίας Προσωπικών Δεδομένων του ΕΟΣ Λαίστας είναι η Γραμματέας του Συλλόγου μας, Δικηγόρος, Ιωάννα Τσιλιμπίκα.

Το τηλέφωνό της είναι 6934916200 και το email της jovanatsili@gmail.com.

Με πατριωτικούς χαιρετισμούς,

Το Δ.Σ. ΕΟΣ Λαίστας

ΚΑΒΑΛΛΑΡΙ 2018

Η εκδήλωση της χρονιάς

Με μεγάλη λαμπρότητα και πλήθος προσκεκλημένων εορτάστηκε την Κυριακή 29 Ιουλίου η επαναλειτούργια του ιερού ναού της Αγίας Τριάδας, διατηρητέο μνημείο του Ζαγορίου, ύστερα από μία εξαετία επισκευής, ανακαίνισης και συντήρησής του από την Περιφέρεια Ηπείρου.

Οι εργασίες αποκατάστασης έγιναν από τον πολιτικό μηχανικό κ. Άγγελο Τσιμπίκη με τον καλύτερο τρόπο και φυσικά με την επίβλεψη της Εφορείας Βυζαντινών Αρχαιοτήτων Ιωαννίνων και ιδιαίτερα την αρχαιολόγο κα Ειρήνη Καλογιάννη και την αρχαιολόγο κα Ανθή Φιλίδου, η οποία και παραβρέθηκε στην εκδήλωση και παρέλαβε αναμνηστική πλακέτα εκ μέρους του Συλλόγου, σε ένδειξη ευγνωμοσύνης προς την Εφορεία Αρχαιοτήτων.

Ιδιαίτερα ο Μορφωτικός Σύλλογος και η Εκκλησιαστική Επιτροπή ευχαρίστησαν και τίμησαν τον Περιφερειάρχη Ηπείρου κ. Αλέξανδρο Καχριμάνη, στον οποίο παρέδωσαν αναμνηστική πλακέτα σε ένδειξη ευγνωμοσύνης για την οικονομική κάλυψη των δαπανών σε όλη της την έκταση.

Στην εκδήλωση παραβρέθηκαν ο Δήμαρχος Ζαγορίου κ. Βασίλειος Σπύρου, αντιπεριφερειάρχες, αντιδήμαρχοι του Δήμου Ζαγορίου, ο κ. Παντελής Κολόκας, εκπρόσωπος του Δήμου Ιωαννιτών, ο Δήμαρχος Ζίτσας κ. Μιχάλης Πλιάκος, ο κ. Ιωάννης Καραμπίνας εκπρόσωπος της Περιφέρειας και πλήθος κόσμου, φίλων, συγχωριανών και πολλών από το χώρο των γραμμάτων.

Ευχαριστούμε από καρδιάς τον κ. Γεωργία Σιαμέτη για την προσφορά της στον τομέα των ποτών και εδεσμάτων και την άψογη εξυπηρέτησή της.

Τέλος, ευχαριστούμε για την προσφορά τους: τον Πτηνοτροφικό Συνεταιρισμό «Πίνδος», τον κ. Χρυσάνθο Μηλιώτη ο οποίος διατηρεί ταβέρνα στην Αμφιθέα, τον κ. Ηλία Κούκο δάσκαλο οδηγησης, το ιδιωτικό ΚΤΕΟ Παπαδόπουλος και τον κ. Γεώργιο Γούλα κοντοχωριανό μας.

Το χωριό μας πλέον πλήρως ανακαινισμένο με την μέριμνα του Μορφωτικού Συλλόγου είναι πάντα καθαρό και αρχοντικό, όπως ταιριάζει στο Ζαγόρι.

Ευχόμαστε σε όλους, παρόντες και απόντες, η Αγία Τριάδα να είναι βοηθός στη ζωή τους.

Επίσης ευχαριστούμε την χωριανή μας κ. Μαργαρίτα Παπαβασιλείου - Ταχταλίδη κάτοικο Θεσσαλονίκης, η οποία ύστερα από πολλά χρόνια ήρθε στο χωριό φορτωμένη με όλα τα καλούδια στη γιορτή της Αγίας Τριάδας, δείχνοντας την ευγνωμοσύνη και την αγάπη της προς τη γενέτειρά της σαν γνήσια Ζαγορίσια αρχόντισσα. Η Αγία Τριάδα βοήθειά της.

ΑΘΛΗΤΙΚΗ ΔΙΑΚΡΙΣΗ

ΑΝΩ ΠΕΔΙΝΑ. Στο Πανελλήνιο πρωτάθλημα Παμπαίδων - Πανκορασίδων, που διεξήχθη στις 30-6 και 1-7 στην Καβάλα, συμμετείχε η **Σωτηρία Ράππη** του Α.Γ.Σ. Ιωαννίνων.

Η Σωτηρία με επίδοση 6,07 μ. στο μήκος, ξεπέρασε επίσημα για την Ελλάδα, την καλύτερη επίδοση της κατηγορίας που κατείχε με 6,03 μ. η Βούλα Τσιαμής για 31 χρόνια.

Στην ίδια διοργάνωση η Σωτηρία κέρδισε και τα 150 μ. με χρόνο 10,04 με σχεδόν 3μ/'' αντίθετο άνεμο.

Η Σωτηρία Ράππη είναι κόρη του Καπεσοβίτη Θωμά και της Πανω-Σουδενιώτισσας Αμαλίας Τσιγκρά.

Θερμά συγχαρητήρια, να την χαρούμε και Ολυμπιονίκη.

Ελένη Δούβλη

ΔΕΛΤΙΟ ΤΥΠΟΥ

Ολοκλήρωση Αγώνων 3Χ3 μπάσκετ
«Athlos Zagori High-Alt Hoop 2018»

Με μεγάλη επιτυχία ολοκληρώθηκαν οι αγώνες 3Χ3 μπάσκετ "Athlos Zagori High-Alt Hoop 2018" στο Γκράτζιο Αθλητικό Κέντρο Ελαφοτόπου. Συμμετείχαν συνολικά 36 ομάδες και πάνω από 120 παίκτες από το Ζαγόρι, την Ήπειρο και άλλες περιοχές της χώρας ενώ πολλοί ήταν και οι θεατές που προσήλθαν στην εκδήλωση. Ο Ελαφότοπος έχει πλέον καταστεί μπάσκετικό κέντρο προωθώντας ενεργά τον αθλητικό τουρισμό στο Ζαγόρι.

Νικήτρια ομάδα της κατηγορίας Ανδρών ήταν η ΕΛΕΟΥΣΑ BC με αρχηγό τον Πάνο Λώλη και μέλη το Δημήτρη Βελτίστα και το Νίκο Κυρατζίδη. Νικήτρια ομάδα της κατηγορίας Εφήβων ήταν η Ελάτη State με αρχηγό τον Ζωγράφο Τσομπανίδη και μέλη το Ραφαήλ Ντότη, το Βασίλη Μπόνια και τον Πέτρο Βακάλη. MVP της κατηγορίας Ανδρών ο Χρήστος Ζησάπουλος και MVP της κατηγορίας Εφήβων ο Ζωγράφος Τσομπανίδης.

Ο Α.Ο. Ελαφοτόπου είναι ένα σωματείο με λιγοστούς οικονομικούς πόρους το οποίο βασίζει τη δράση του εξ ολοκλήρου στην εθελοντική προσφορά των μελών του. Στόχος του όμως είναι να αναβαθμίζει κάθε χρονιά τις υποδομές των αθλητικών του εγκαταστάσεων και την εμπειρία που προσφέρει το τουρνουά. Φέτος έναντι στο χώρο του Γκράτζιο Αθλητικού Κέντρου διάφορες παρεμβάσεις με κυριότερη την προσθήκη νυχτερινού φωτισμού επαγγελματικού επιπέδου, ο οποίος επέτρεψε τη διεξαγωγή αγώνων και τη νύχτα. Παράλληλα στους παίκτες προσφέρθηκε η συλλεκτική εμφάνιση της διοργάνωσης από την Athlos Sportswear, καθώς και αναμνηστικά μετάλλια, ιστονικά ποτά, μπανάνες, αλλά και νερό, ευγενική χορηγία της εταιρείας «Ζαγόρι».

Η εκδήλωση καλύφθηκε πλήρως από επαγγελματική φωτογράφιση και βιντεοκάμπηση (συμπεριλαμβανομένης βιντεοσκόπησης μέσω drone) ενώ για πρώτη φορά παρών ήταν στο χώρο και DJ ο οποίος «έντυσε» το τουρνουά με μουσική. Σύντομα θα δημοσιευθεί πλούσιο οπτικοακουστικό υλικό καθώς και τα αναλυτικά αποτελέσματα των αγώνων.

Δυστυχώς από την εκδήλωση δεν έλειψαν και λυπηρά γεγονότα, όπως η συμπλοκή μεταξύ δύο ομάδων στον β' ημιτελικό. Η διοργανώτρια επιτροπή είναι ξεκάθαρη: Το φιλικό πνεύμα του τουρνουά δεν πρόκειται να διακινδυνευθεί. Δεν γίνεται ανεκτή οποιαδήποτε επιθετική συμπεριφορά ή ασέβεια είτε μεταξύ των ομάδων είτε προς τους διοργανωτές και τους διαιτητές. Στις δύο ομάδες επιβλήθηκε η ποινή της αποβολής από το τουρνουά, ενώ στο μέλλον θα ληφθούν μέτρα ώστε παρόμοια γεγονότα να αποφευχθούν πολύ νωρίτερα. Η διοργάνωση αυτή δε θα αμαυρωθεί από μεμονωμένα τέτοια γεγονότα.

Το Athlos Zagori High-Alt Hoop είναι το πρώτο και παλαιότερο τουρνουά της FIBA στην Ήπειρο και δε θα μπορούσε να είναι επιτυχημένο χωρίς τη σταθερή στήριξη των παικτών και τη ζωτικής σημασίας ενίσχυση των χορηγών και άλλων συντελεστών και υποστηρικτών. Εν συντομία, ο Α.Ο.Ε. ευχαριστεί για την υποστήριξη όλους τους εθελοντές του, τους παίκτες και τους χορηγούς της διοργάνωσης, τη Μέγα Χορηγό Athlos Sportswear, τους συνδιοργανωτές Περιφέρεια Ηπείρου και Δήμο Ζαγορίου, τους διαιτητές της ΕΣΚΑΒΕ και τέλος τον Ερυθρό Σταυρό για τη συμβολή του στην ασφαλή διεξαγωγή της εκδήλωσης. Τέλος, ευχαριστούμε την ίδια τη FIBA για τη διαρκή υποστήριξή της.

Ακόμη καλύτερα, ακόμη πιο δυνατά, ακόμη ψηλότερα στο Athlos Zagori High-Alt Hoop 2019, το επόμενο τουρνουά 3Χ3 στο γήπεδο μπάσκετ με το μεγαλύτερο υψόμετρο σε όλη τη χώρα.

Εκ της Οργανωτικής Επιτροπής

ΛΟΓΙΣΤΙΚΟ - ΦΟΡΟΤΕΧΝΙΚΟ ΓΡΑΦΕΙΟ

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΣ ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ

ΝΤΙΝΑΛΕΞΗΣ Π. ΓΕΩΡΓΙΟΣ

ΟΙΚΟΝΟΜΟΛΟΓΟΣ

Msc στα Εφαρμοσμένα Οικονομικά

Σπ. Λάμπρου 34 - Ιωάννινα

Τηλ.: 26510 26208 Κιν.: 6944 681912

e-mail: jntinalexis@gmail.com

Στη μνήμη του Ναπολέοντα Γ. Παπαγεωργίου

Το πρώτο καλοκαίρι χωρίς τον πατέρα...

Πόσο γρήγορα αλήθεια περνά ο καιρός!... Σε 2 μήνες περίπου θα κλείσει ένας χρόνος απ' όταν χάθηκε ο πατέρας μου, ο **Ναπολέων Παπαγεωργίου** (30 Οκτώβρη του '17) κι όμως μοιάζει σαν να ήταν χθες...σαν να ήταν χθες όταν τέτοιες μέρες, στο τέλος του περσινού Αυγούστου τον έφερα στο χωριό, κι έμελλε να είναι η τελευταία φορά. Ήταν το προσκυνήμά του στο πατρικό του σπίτι, εκεί όπου γεννήθηκε κι ανδρώθηκε μέσα σε μια μεγάλη (8 παιδιά) κι αγαπημένη οικογένεια, ένα σπίτι φιλόξενο κι ανοιχτό σ' όποιον ξεπέζεψε στο χωριό (γνωστό ή άγνωστο). Ήταν ο αποχαιρετισμός στο χωριό του, τη Δοβρά, όπου έμαθε τα πρώτα του γράμματα, έκανε τους πρώτους του φίλους, εκεί όπου δημιούργησε τη δική του μικρή οικογένεια. Με τη δουλειά του που υπεργαγοπούσε, τα ζώα του που τα είχε σαν το παιδί του, όπως του έλεγε χαριτολογώντας η μάνα μου, η **Ξενία**, το γένος Κανούρα, αυτή που ήξερε πολύ καλά να κάνει, γιατί την είχε μάθει από μικρός. Αυτή ήταν και η απασχόληση του πατέρα του, του Γεωργίου Παπαγεωργίου, του μπάδραμα-Γούλα, όπως τον φώναζαν, μετά που γύρισε από τα Μπιτόλια (Μοναστήρι), όπου ήταν εγκαταστημένος κι είχε κάνει περιουσία (κτήματα κτλ.), την οποία όμως δυστυχώς αναγκάστηκε να εγκαταλείψει λόγω των γεγονότων του Μακεδονικού και να γυρίσει άρον άρον πίσω περιώζοντας ό,τι μπορούσε και τουλάχιστον την ίδια τη ζωή.

Δε δίστασε ο πατέρας μου να το επιλέξει αυτό το επάγγελμα ή ίσως και να αναγκάστηκε λόγω των συνθηκών, παρόλο που «τάπαρνε τα γράμματα» κι είχε παρακολουθήσει τις πρώτες τάξεις του Γυμνασίου στο Αρρένων στα Γιάννενα – κι είχε να διηγείται πολλές ιστορίες από κείνα τα τριφερά χρόνια...Η δουλειά αυτή του έδωσε χαρές αλλά και πίκρες με αποκορύφωμα το χτύπημά του από τον κεραυνό, πίσω στη Βροπίστα, όπου κάθε καλοκαίρι ανεβαζαν τα ζώα από τη Βρύση του Πασά και έμεναν μέχρι αργά το φθινόπωρο, ώσπου χαλούσε για τα καλά ο καιρός. Ένα βράδι φθινοπώρου ήταν που κινδύνεψε θανάσιμα από μια καταιγίδα, τις γυναικείες εκείνες φθινοπωρινές καταιγίδες. Θυμάμαι τη μάνα μου να ξενυχτάει νύχτες ολόκληρες, όταν έπιαναν οι βροχές οι τόσο επικίνδυνες από τη βαριά ηλεκτρισμένη ατμόσφαιρα του καλοκαιριού, σκίζονταν η καρδιά της κάθε φορά που άστραφτε ο ουρανός και με κομμένη την ανάσα περίμενε να ακούσει τη βροντή που ακολουθούσε. Και δεν άργησε να 'ρθει το κακό 만άφι! Ευτυχώς με απώλεις μόνο σε ζώα, διόλου ευκαταφρόνητο όμως αριθμό, σχεδόν το μισό κοπάδι (για πολλά χρόνια αργότερα έβρισκε κόκαλα, μου διηγούνταν ο συγχωριανός μου ο Γιάννης ο Κατσαβριάς). Πόση δύναμη ψυχής αλήθεια χρειάζεται ένας άνθρωπος όταν, μόνος του πάνω στο βουνό, στο πουθενά, με σκοτάδι πίσσα γύρω του, συνέρχεται σιγά σιγά και αρχίζει να ψηλαφίζει ερευνητικά το σώμα του για να διαπιστώσει αν πραγματικά είναι ζωντανός. Πρωτόγνωρα συναισθήματα που μόνο

αυτοί που επιστρέφουν από τον άλλο κόσμο έχουν το προνόμιο να νιώσουν, καταστάσεις που σου αλλάζουν εντελώς τη φιλοσοφία σου για τη ζωή, σε κάνουν κυριολεκτικά άλλον άνθρωπο, σίγουρα καλύτερο! Κι αφού ο ίδιος σιγουρεύεται ότι ζει, ο νους του πάει αμέσως στα ζωντανά. Χάρη σε έναν μικρό φακό που δίδεστε, ξετυλίγεται μπροστά του η οδυνηρή θέα των κουφάριών. Πόσος πόνος! Με λυγμούς πάει κοντά κι αρχίζει το μακάβριο έργο να τα σκουντάει και ω! του θαύματος κάποια σιγά-σιγά σαν υπνωτισμένα κουνιούνται και σηκώνονται τρικλίζοντας. Κύματα χαράς εναλλάσσονται με τη λύπη, όμως δυστυχώς για κάποια άλλα είναι ήδη αργά για να συνέλθουν. Κι όταν πια είδε ότι δε μπορούσε να κάνει τίποτε άλλο, αρχίζει με πόνο ψυχής και με τη βοήθεια του φίλου του, του Γιάννη του Λαδιά, να κατεβαίνει το βουνό με όσα ζώα είχαν γλυτώσει και έκτοτε δεν ξαναγύρισε ποτέ στον τόπο του εγκλήματος... ούτε καν με τον γεωπόνό του ΟΓΑ που πήγε να κάνει την καταγραφή. Τον πονούσε πολύ αυτή η ιστορία και δύσκολα τη συζητούσε, τώρα τελευταία όμως, εδώ κι ένα χρόνο σχεδόν πριν χαθεί, όποιον συναντούσε δεν παρέλειπε να του διηγείται το περιστατικό. Ίσως να προαισθανόταν ότι πλησιάζει το τέλος!... Και το διηγούνταν σαν μια ένδειξη απέραντης ευγνωμοσύνης στον Παντοδύναμο (ήταν θρησκευόμενος με την ουσιαστική έννοια του όρου) που τον άφησε τότε να ζήσει, "δεν είχε σωθεί ακόμα το καντήλι", έλεγε. Το διηγούνταν σαν ύμνο στην ίδια τη ζωή που του δόθηκε τόσο απλόχερα (χάθηκε λίγο πριν συμπληρώσει αιώνα), αυτή τη ζωή που εκείνος ήξερε να απολαμβάνει με το δικό του τρόπο, μέσα από τα μικρά και τα καθημερινά, με τους δικούς του ανθρώπους αλλά και με τη συναναστροφή με τους φίλους του και με τους γνωστούς. Κι είχε πολλούς απ' ό,τι διαπίστωνα καθημερινά, ανθρώπους κάθε ηλικίας, κοινωνικής τάξης και μορφωτικού επιπέδου. Η κοινωνικότητά του υπήρξε παροιμιώδης, μπορούσε να κάνει παρέα εξίσου καλά με το μικρό παιδί, τον συνομήλικό, τον μεγαλύτερο, να επικοινωνήσει άριστα με τον άνθρωπο του χωριού και με τον καθηγητή Παν/μίου (άλλωστε δεν έπαυε να ενημερώνεται συνεχώς για τα πάντα), κι ούτε άφηνε περιθώριο στον άλλον να αισθάνεται κατώτερος...Πατί εκτός από τις "εγκυκλοπαιδικές" γνώσεις, διέθετε κυρίως κοινωνική μόρφωση και κομμένη την ανάσα περίμενε να ακούσει τη βροντή που ακολουθούσε. Και δεν άργησε να 'ρθει το κακό 만άφι! Ευτυχώς με απώλεις μόνο σε ζώα, διόλου ευκαταφρόνητο όμως αριθμό, σχεδόν το μισό κοπάδι (για πολλά χρόνια αργότερα έβρισκε κόκαλα, μου διηγούνταν ο συγχωριανός μου ο Γιάννης ο Κατσαβριάς). Πόση δύναμη ψυχής αλήθεια χρειάζεται ένας άνθρωπος όταν, μόνος του πάνω στο βουνό, στο πουθενά, με σκοτάδι πίσσα γύρω του, συνέρχεται σιγά σιγά και αρχίζει να ψηλαφίζει ερευνητικά το σώμα του για να διαπιστώσει αν πραγματικά είναι ζωντανός. Πρωτόγνωρα συναισθήματα που μόνο

αυτοί που επιστρέφουν από τον άλλο κόσμο έχουν το προνόμιο να νιώσουν, καταστάσεις που σου αλλάζουν εντελώς τη φιλοσοφία σου για τη ζωή, σε κάνουν κυριολεκτικά άλλον άνθρωπο, σίγουρα καλύτερο! Κι αφού ο ίδιος σιγουρεύεται ότι ζει, ο νους του πάει αμέσως στα ζωντανά. Χάρη σε έναν μικρό φακό που δίδεστε, ξετυλίγεται μπροστά του η οδυνηρή θέα των κουφάριών. Πόσος πόνος! Με λυγμούς πάει κοντά κι αρχίζει το μακάβριο έργο να τα σκουντάει και ω! του θαύματος κάποια σιγά-σιγά σαν υπνωτισμένα κουνιούνται και σηκώνονται τρικλίζοντας. Κύματα χαράς εναλλάσσονται με τη λύπη, όμως δυστυχώς για κάποια άλλα είναι ήδη αργά για να συνέλθουν. Κι όταν πια είδε ότι δε μπορούσε να κάνει τίποτε άλλο, αρχίζει με πόνο ψυχής και με τη βοήθεια του φίλου του, του Γιάννη του Λαδιά, να κατεβαίνει το βουνό με όσα ζώα είχαν γλυτώσει και έκτοτε δεν ξαναγύρισε ποτέ στον τόπο του εγκλήματος... ούτε καν με τον γεωπόνό του ΟΓΑ που πήγε να κάνει την καταγραφή. Τον πονούσε πολύ αυτή η ιστορία και δύσκολα τη συζητούσε, τώρα τελευταία όμως, εδώ κι ένα χρόνο σχεδόν πριν χαθεί, όποιον συναντούσε δεν παρέλειπε να του διηγείται το περιστατικό. Ίσως να προαισθανόταν ότι πλησιάζει το τέλος!... Και το διηγούνταν σαν μια ένδειξη απέραντης ευγνωμοσύνης στον Παντοδύναμο (ήταν θρησκευόμενος με την ουσιαστική έννοια του όρου) που τον άφησε τότε να ζήσει, "δεν είχε σωθεί ακόμα το καντήλι", έλεγε. Το διηγούνταν σαν ύμνο στην ίδια τη ζωή που του δόθηκε τόσο απλόχερα (χάθηκε λίγο πριν συμπληρώσει αιώνα), αυτή τη ζωή που εκείνος ήξερε να απολαμβάνει με το δικό του τρόπο, μέσα από τα μικρά και τα καθημερινά, με τους δικούς του ανθρώπους αλλά και με τη συναναστροφή με τους φίλους του και με τους γνωστούς. Κι είχε πολλούς απ' ό,τι διαπίστωνα καθημερινά, ανθρώπους κάθε ηλικίας, κοινωνικής τάξης και μορφωτικού επιπέδου. Η κοινωνικότητά του υπήρξε παροιμιώδης, μπορούσε να κάνει παρέα εξίσου καλά με το μικρό παιδί, τον συνομήλικό, τον μεγαλύτερο, να επικοινωνήσει άριστα με τον άνθρωπο του χωριού και με τον καθηγητή Παν/μίου (άλλωστε δεν έπαυε να ενημερώνεται συνεχώς για τα πάντα), κι ούτε άφηνε περιθώριο στον άλλον να αισθάνεται κατώτερος...Πατί εκτός από τις "εγκυκλοπαιδικές" γνώσεις, διέθετε κυρίως κοινωνική μόρφωση και κομμένη την ανάσα περίμενε να ακούσει τη βροντή που ακολουθούσε. Και δεν άργησε να 'ρθει το κακό 만άφι! Ευτυχώς με απώλεις μόνο σε ζώα, διόλου ευκαταφρόνητο όμως αριθμό, σχεδόν το μισό κοπάδι (για πολλά χρόνια αργότερα έβρισκε κόκαλα, μου διηγούνταν ο συγχωριανός μου ο Γιάννης ο Κατσαβριάς). Πόση δύναμη ψυχής αλήθεια χρειάζεται ένας άνθρωπος όταν, μόνος του πάνω στο βουνό, στο πουθενά, με σκοτάδι πίσσα γύρω του, συνέρχεται σιγά σιγά και αρχίζει να ψηλαφίζει ερευνητικά το σώμα του για να διαπιστώσει αν πραγματικά είναι ζωντανός. Πρωτόγνωρα συναισθήματα που μόνο

Τι να πρωτοθυμηθώ αλήθεια από τον πατέρα; Θα μπορούσα να διηγούμαι για ώρες περιστατικά, να εκθειάζω τα προτερήματα, τις αρετές του, γιατί για κάθε παιδί ο γονιός του, ακόμη και με τα ελαττώματά του, είναι ο καλύτερος του κόσμου! Ίσως δεν ενδιαφέρουν ιδιαίτερα όλα αυτά και είναι καθαρά προσωπική υπόθεση. Εκείνο όμως που θέλω να καταθέσω, είναι ο τρόπος με τον οποίο αντιμετώπιζε το τέλος του που αισθανόταν και έβλεπε να έρχεται. **Η στάση του τις τελευταίες μέρες** που νοσοκομείο υπήρξε για μένα **μάθημα ζωής! Τα λόγια του πολύτιμο παρακαταθήκη** κι σε μένα και σε όσους βρίσκονταν κοντά του. Πόση πρεμία, στωικότητα και λογική για το αναπόφευκτο που πλησιάζει: «φεύγω ευχαριστημένος, έζησα καλά...πόσο να ζήσω ακόμα...», ευχαριστίες που τον φρόντισα, συμβουλές να είμαστε αγαπημένοι με τους συγγενείς και τους φίλους μου, ευχές σε όλους: «να μου πάρετε τα χρόνια μου», και το μυαλό του, θα συμπλήρωνα εγώ... Λαλιστατος μέχρι τέλους, διηγούνταν ιστορίες από τα παλιά με τον πατέρα του, τη μάνα του την αρχόντισσα 'Φταλία και πολλά άλλα, μνήμες μιας ολόκληρης ζωής....«έλα να στα πω γιατί δε θα προλάβω», κι έτρεχε η καλή μας φίλη η **Τασία** η Παπάζογλου με το μικρό κασετόφωνο, «αφού η κόρη μου και τα ανίψια μου δεν κάθισαν να τα γράψουν...». Πόσο αλήθεια έχω μετανιώσει που δεν το έκανα εγώ αυτό, ίσως γιατί νομίζουμε πως οι δικόι μας άνθρωποι δε θα φύγουν κάποτε...Το ίδιο και με τη μάνα μου, που αντί για παραμύθια με μεγάλωσε με δικές της ιστορίες από τη ζωή της στο χωριό και στη Θεσσαλονίκη, όπου έζησε στα νεανικά της χρόνια κι αντί για ναυοπλοία με τραγούδια της εποχής της μ' εκείνη τη θεϊκή για μένα φωνή της. Η εικόνα της μπροστά στο μεγάλο παραθύρι στο σπίτι μας στο χωριό, με το τραγούδι της να συντροφεύει τους ήχους της ραμπτομηχανής της, μένει ανεξίτηλη στα μάτια της ψυχής μου. Φυσικά ούτε λόγος για κείνη την εποχή να ασχοληθεί μια γυναίκα με το τραγούδι πιο σοβαρά, γιατί όχι κι επαγγελματικά, πόσα ταλέντα μέιναν έτσι στην αφάνεια... Μόνο αν ήσους τυχερός και σε συναντούσε η χαρισματική δόμνα Σαμίου στις περιφημες περιοδείες της στην ελληνική ύπαιθρο, όπου συγκέντρωνε όλο αυτό το πολύτιμο υλικό ή γιατί όχι ο Θόδωρος Αγγελόπουλος στα γυρίσματα κάποιων ταινιών του...Πόσος πλούτος αλήθεια, μια ολόκληρη εποχή!

Με τον πατέρα μου ευτυχώς σταθήκαμε πιο τυχεροί και, εκτός από την Τασία Παπάζογλου, αρκετοί άλλοι κατέγραψαν τις διηγήσεις του, όπως η φίλος Βλάνια Μαρία Τσούπη, ο δημοσιογράφος Βλάσης Ντόκας (ΙΤV) για το βίντεο-ντοκουμέντο του Πολιτιστικού Συλλόγου Ασπραγγέλων: Ασπραγγέλοι "Η αποφράς ημέρα της 15ης Ιουλίου 1943", ο σκηνοθέτης της Βουλής Βασίλης Δούβλης, μαθητές και εκνέοι από το 2ο ΓΕΛ Ιωαννίνων για τη γιορτή της 28ης Οκτωβρίου (διηγήσεις από τη συμμετοχή του στον πόλεμο του '40), ο καλλιτέχνης-λαογράφος Στέφανος Τσιόδουλος κ.ά. Τους είμαι πραγματικά ευγνώμων που εκτίμησαν την αξία όσων έλεγε και τους ευχαριστώ που μπήκαν στον κόπο να κάνουν εκείνοι αυτό που θάπρεπε να είχα κάνει εγώ εδώ και τόσα χρόνια!

Και για κάτι άλλο μετανιώνω, μετανιώνω που δεν τους είπα περισσότερα και σε κείνους και στη μητέρα μου. Όταν είναι στη ζωή δεν το σκεφτόμαστε, κάποια πράγματα τα θεωρούμε αυτονόητα, και μόνο όταν φεύγουν διαπιστώνουμε ότι θα θέλαμε να τους είχαμε πει κι άλλα πολλά. Τουλάχιστον να **τους λέμε ότι τους αγαπάμε**, παρόλο που μπορεί να το δειχνουμε με τις πράξεις μας, και το βλέπουν και μας το αναγνωρίζουν. Μολταυτά εκείνοι θέλουν να το ακούνε κιόλας, ειδικά προς το τέλος, όλοι θέλουν να εξάλλουν να το ακούμε. Άλλωστε δεν κοστίζει τίποτε...Αυτό είναι και η ανταμοιβή τους και το ευχαριστώ μας για ό,τι εκείνοι μάς χάρισαν, εν πρώτοις το πολύτιμο αγαθό της ζωής και στη συνέχεια για το ότι μας ανάβρεψαν και μαζί και με τους δασκάλους μας μάς έκαναν αυτούς που είμαστε μέχρι σήμερα.

Μέρες που είναι, καρδιά του Αυγούστου, θα κρατήσω άσβηστη στη μνήμη μου την εικόνα όταν, πέρα στο χωριό στην έκθεση με τον τίτλο "Φως, χρώμα, ψυχή" που διοργανώσαμε για τον Πολιτιστικό μας Σύλλογο των Ασπραγγέλων ντόπιοι ερασιτέχνες καλλιτέχνες, ο πατέρας μου για τελευταία φορά είδε τόσο κόσμο, συγχωριανούς και όχι μόνο, μίλησε μαζί τους, το απόλαυσε πραγματικά. Καμάρωνε βλέποντας το πορτραίτο του να φιγουράρει σε δεσποζούσα θέση μαζί με τα άλλα, της μάνας μου, του αδερφού του Σόλωνα, το δικό μου, του μικρού Δημήτρη κι άλλα θέματα... Καμάρωνε γενικότερα πολύ με την ενασχόλησή μου τον τελευταίο καιρό με τη ζωγραφική, ο ίδιος χαιρόταν περισσότερο από μένα κάθε φορά που έβλεπε να ολοκληρώνεται ένα έργο μου, κι αυτό ίσως ήταν για μένα το σημαντικότερο κίνητρο για να συνεχίζω να ζωγραφίζω... **Σ' ευχαριστώ και γι' αυτό πατέρα μου!...**

Η κόρη σου

Ευθαλία Παπαγεωργίου

ΑΥΤΟΙ ΠΟΥ ΕΦΥΓΑΝ

Ανδρέας Ιωάν. Θάνος

Καβαλλάρι. Πέθανε και κηδεύτηκε στη Βιρτζίνια της Αμερικής σε ηλικία 80 ετών, όπου ζούσε, ο Ανδρέας Ιωάννου Θάνος, αδελφός του Νικολάου και Κων/νου Θάνου και της Ασημούλας Ξήτα.

Έφυγε μικρός (έφηβος) από το χωριό και σαν δραστήριος που ήταν μπήκε στη μυστική Αστυνομία και μετά στην κρατική μυστική υπηρεσία. Παράλληλα μέχρι το 1974 διατηρούσε και κατάστημα χρυσαφικών στο Κολωνάκι της Αθήνας.

Εκ μέρους όλων των χωριανών ο Σύλλογος εύχεται καλή ανάπαυση της ψυχής του και αιωνία του η μνήμη. Θερμά συλλυπητήρια στους συγγενείς του.

Από το Σύλλογο

Γιώργος Βακολίδης

Ήθελα με λίγα λόγια ν' αποχαιρετήσω τον καλό μου δάσκαλο που μας έμαθε να συλλαβίζουμε τα πρώτα γράμματα και που έφυγε από τη ζωή σε ηλικία 80 χρονών. Καταγόμενος από τους Φραγκάδες και τον μεγάλωσε η μάνα του Αλεξάνδρα κι ο θείος του γυμνασιάρχης Γιώργος Βαλέκας. Ο δάσκαλος ήταν αγωνιστής στη ζωή, δεν το έβαλε κάτω, σπούδασε. Τον είχαμε δάσκαλο στο δημοτικό σχολείο της Λειποκαρυάς μεταξύ των ετών 1962 και 1968, Πολύ καλός δάσκαλος, προσπαθούσε με επιμονή να μάθει τα παιδιά του χωριού γράμματα. Κι όταν κάπου δυσκολευόμαστε συμβούλευε τους γονείς μας να μας προσέχουν και να μας διαβάζουν.

Καλέ μας δάσκαλε, έφυγες τουλάχιστον ευχαριστημένος τακτοποιώντας την μοναχοκόρη σου κι αποκτώντας εγγόνια που το ένα φέρει το όνομά σου.

Θα μπορούσες να ζήσεις κι άλλο μιας και το προσδόκιμο όριο ζωής έχει ανέβει. Αναπαύεσαι τώρα στο Κοιμητήριο της Περιβλέπτου Ιωαννίνων. Καλό ταξίδι. Θερμά συλλυπητήρια στην απαρηγόρητη γυναίκα σου Δάφνη, στον κόρη σου, στο γαμπρό σου και στα εγγόνια σου.

Η μαθήτριά σου
Χαρά Παπαδοπούλου

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ

ΑΝΘΡΑΚΙΤΗΣ

Θάνατοι

– Η **Ελένη Αθ. Χατζή** το γένος Αντιγόνης και Μιχαήλ Γιαννακού που είχε γεννηθεί στις 27-8-1946 αναπαύτηκε για πάντα εκεί στις 6-6-2018. Θερμά συλλυπητήρια σ' όλους τους συγγενείς.

ΑΝΩ ΠΕΔΙΝΑ

Γάμοι

– Ο **Χριστόφορος Παπιγκιώτης** και η εκλεκτή του **Καλλιόπη Μαρκοπούλου** από Κάτω Ραβένια Παγωνίου στεφανώθηκαν στις 14-7-2018. Να ζήσουν, να ευτυχίσουν, απογόνους κι όλα τα καλά του κόσμου ν' αποκτήσουν.

Θάνατοι

– Ο **Δημήτριος Παπαρούνας** του Ηλία και της Βασιλικής Κατσαβριά που είχε γεννηθεί στο Δίκωφο Ζαγορίου στις 15-10-1925, απεβίωσε στις 23-7-2018 στα Άνω Πεδινά όπου την επομένη αναπαύτηκε για πάντα εκεί. Θερμά συλλυπητήρια σ' όλους τους συγγενείς.

ΑΝΩ ΡΑΒΕΝΙΑ

Γάμοι-Βαπτίσεις

– Ο **Γιάννης Ματσόπουλος** και η **Ευφροσύνη Ζέρβα** παντρεύτηκαν στις 17-7-2018 με θρησκευτικό γάμο και βάπτισαν την κορούλα τους στη Κρανούλα Ιωαννίνων. Νά ζήσουν και να τους ζήσει και η νεοφώτιστη **Ελπίδα** γερή και τυχερή.

Βαπτίσεις

– Η **Χρυσάνθη Μασαλά** και ο **Νικόλαος Καμπέρης** βάπτισαν την πρωτότοκη κορούλα τους στα Γιάννινα. Το όνομα αυτής **Ηλέκτρα**. Να τους ζήσει.

Γάμοι

– Η **Έλενα** της Ζηνοβίας **Γκιολέκα** και ο εκλεκτός της **Λαιμογιάννης** στεφανώθηκαν στην Αθήνα. Να ζήσουν, να ευτυχίσουν, απογόνους και όλα τα καλά του κόσμου ν' αποκτήσουν.

ΑΡΙΣΤΗ

Γεννήσεις

– Ο **Θεοδόσιος Τζιομάκας** και η **Χριστίνα Βογιατζόγλου** απόκτησαν κοριτσάκι στην Κέρκυρα στις 6-7-2018.

– Ο **Χαρίσης Ντινούλης** και η **Ουρανία Μάκη** απόκτησαν κοριτσάκι στις 24-7-2018 στα Γιάννινα.

Να ζήσουν τα νεογέννητα γερά και τυχερά.

Θάνατοι

– Αναπαύτηκε για πάντα στις 8-7-2018 στην Καλλιθέα Νομού Εύβοιας ο **Νικόλαος Ζήσης**, τέταρτος γιος από τους πέντε του Κωνσταντίνου Ζήση και της Σταματίας Μπολλέ που είχε γεννηθεί στις 8-11-1942. Θερμά συλλυπητήρια στους συγγενείς του.

ΑΣΠΡΑΓΓΕΛΟΙ

Βαπτίσεις

– Ο **Ναπολέων Νάτσης** και η **Φωτεινή Φουσκουδή** βάπτισαν τα δίδυμά τους στον Άγιο Νικόλαο Ασπραγγέλων στις 15-4-2018 και τους έδωσαν τα ονόματα **Μαρίνα** - **Δέσποινα** και **Στέφανος** - **Εφραίμ**.

– Ο **Βασίλειος Κάτσενος** και η **Ελένη Γιαννακούλη** βάπτισαν την μοναχοκόρη τους στον Ι.Ν. Κοιμήσεως Θεοτόκου Ασπραγγέλων στις 27-7-2018 και η νονά **Μαρία Χασκή** της έδωσε το όνομα **Κωνσταντίνια**.

Να τους ζήσουν τα νεοφώτιστα.

ΒΟΒΟΥΣΑ

Γεννήσεις

– Η **Σοφία Ζάβρα** και ο **Χρήστος Καλαμπόκης** απόκτησαν κοριτσάκι στα Γιάννινα στις 27-6-2018. Να τους ζήσει γερή και τυχερή η νεογέννητη.

ΒΡΥΣΟΧΩΡΙ

Γάμοι

– Η ενδοκρινολόγος γιατρός **Σπυριδούλα Τσιομίδου** του Αδαμαντίου και της Ευτέρπης και ο εκλεκτός της καρδιάς της **Κώστας Γεωργάλας** γιατρός ορθοπαιδικός από την Κύπρο, στεφανώθηκαν στις 23-6-2018 στο Αρχιμανδρείο Ιωαννίνων. Γαμήλιο πάρτυ στο Grand Serrai στα Γιάννινα.

Να ζήσουν, να ευτυχίσουν, απογόνους και όλα τα καλά του κόσμου ν' αποκτήσουν.

ΓΡΕΒΕΝΙΤΙ

Γεννήσεις

– Η **Γαλάτεια Κοράκη** και ο **Δημήτρης Φάφας** χάρισαν στο Γιώργο τους μια χαριτωμένη αδελφούλα στις 4-7-2018 στα Γιάννινα. Να ζήσει γερή και τυχερή η νεογέννητη εγγονούλα του Γιώργου και της φίλης μου Δήμητρας από το Βασιλικό Παγωνίου.

ΔΕΜΑΤΙ

Βαπτίσεις

– Ο **Δημήτριος Κούλας** και η **Αλεξάνδρα-Μαρία Σάκουλα** βά-

πτισαν το γιο τους στο Αρχιμανδρείο στις 8-7-2018 και του έδωσαν το όνομα **Μάριος-Δημήτριος**.

– Ο **Ιάσων Ντάφης** και η **Μπακοχήστου Χριστίνα** ήρθαν από την Αμερική όπου ζουν και βάπτισαν στον Άγιο Νικόλαο Δεματίου το γιο τους στις 4-8-2018 και του χάρισαν το όνομα **Ελευθέριος**.

Να τους ζήσουν τα νεοφώτιστα.

Θάνατοι

– Ο **Δημήτριος Νικολός** του Χρήστου και της Λαμπρινής που είχε γεννηθεί στις 5-9-1932 στο Δεμάτι, πνίγηκε στη Χαλκιδική κολυμπώντας στις 4-8-2018 και αναπαύτηκε για πάντα στο Κοιμητήριο Καλαμαριάς Θεσσαλονίκης όπου έμενε.

– Η **Σοφία Παππά** το γένος Γιαννούλας και Χρήστου Κολιού που είχε γεννηθεί το 1932 απεβίωσε στη Φιλαδέλφεια Η.Π.Α.

– Η **Ελένη Χαραλάμπους** το γένος Πανάγιωας και Δημητρίου Αγγέλη που είχε γεννηθεί στις 5-11-1931 απεβίωσε στη Φιλαδέλφεια Η.Π.Α.

Θερμά συλλυπητήρια στους συγγενείς τους.

ΔΙΚΩΦΟ

Γεννήσεις

– Ο **Χριστόδουλος Λέκκος** και η **Αθηνά Βαλαμίδου** απόκτησαν χαριτωμένο κοριτσάκι στις 9-8-2018 στην Πυλαία Θεσσαλονίκης. Να τους ζήσει γερή και τυχερή η νεογέννητη.

ΔΙΠΟΤΑΜΟΣ

Θάνατοι

– Η **Ελένη Πέτρου** το γένος Παρασκευής και Κων/νου Φώτου είχε γεννηθεί στις 8-8-1919 στο Διπτόταμο, απεβίωσε στην Αθήνα στις 9-6-2018 και την επομένη αναπαύτηκε στο αγαπημένο της χωριό.

Θερμά συλλυπητήρια στους συγγενείς της.

ΔΟΛΙΑΝΗ

Θάνατοι

– Ο **Χρήστος Παπαγιαννόπουλος** που είχε γεννηθεί στις 30-3-1940, απεβίωσε στα Γιάννινα και στις 10-6-2018 αναπαύτηκε στο Κοιμητήριο του Ι.Ν. Κοιμήσεως Θεοτόκου Περιβλέπτου Ιωαννίνων.

– Η **Αλεξάνδρα** χήρα Στέφανου **Στεργιάδου** το γένος Ιωάννας και Γεωργίου Ρούσου που είχε γεννηθεί στις 16-5-1923 αναπαύτηκε για πάντα στη Δόλιανη στις 6-8-2018.

Θερμά συλλυπητήρια στους συγγενείς των εκλιπόντων.

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ

ΕΛΑΤΟΧΩΡΙ

Γεννήσεις

– Ο **Άγγελος Μητσόπουλος** και η **Γεωργία Σούτζου** απόκτησαν κοριτσάκι στις 10-7-2018 στα Γιάννινα. Να τους ζήσει.

ΕΛΑΦΟΤΟΠΟΣ

Θάνατοι

– Η **Αλεξάνδρα Γκογιάννου** το γένος Αικατερίνης και Γεωργίου Μαρκάτη που είχε γεννηθεί την 1-1-1937 στη Βροντισμένη Παγωνίου αναπαύτηκε για πάντα στο Καπάκι Ιωαννίνων στις 21-6-2018. Θερμά συλλυπητήρια.

ΗΛΙΟΧΩΡΙ

Γεννήσεις

– Η **Ροζίτα-Μαρία Βακάρου** και ο **Πέτρος Λισγάρας** απόκτησαν κοριτσάκι στις 21-6-2018 στα Γιάννινα. Να τους ζήσει.

ΙΤΕΑ

Γεννήσεις

– Η **Κωνσταντίνια Καναβέλη** και ο **Αναστάσιος Σκριθάνος** απόκτησαν αγοράκι στην Καλαμάτα στις 29-7-2018. Να τους ζήσει.

ΚΑΡΥΕΣ

Θάνατοι

– **Ευάγγελος Σιαφάκας** του Θωμά και της Σταματίας Καραγιάννη.

ΚΗΠΟΙ

Γεννήσεις

– Η **Βασιλεία Σταμούλη** και ο **Σπυρίδων Ράπτης** απόκτησαν χαριτωμένο κοριτσάκι στα Γιάννινα την 1-8-2018. Να τους ζήσει γερή και τυχερή.

Θάνατοι

– Ο **Παντελής Βλάχος** του Χριστόδουλου και της Ελένης που είχε γεννηθεί την 1-3-1932 στους Κήπους αναπαύτηκε για πάντα εκεί στις 6-7-2018. Θερμά συλλυπητήρια στους συγγενείς του,

ΚΟΥΚΟΥΛΙ

Γάμοι

– Η **Ιουλία Κοντοδήμου** και ο **Γεώργιος Δέντσικας** στεφανώθηκαν στις 21-7-2018 στο Αρχιμανδρείο Ιωαννίνων και ακολούθησε γλέντι στο κέντρο «Χήτος» στη Μεταμόρφωση Ζίτσας. Να ζήσουν ευτυχισμένοι.

Βαπτίσεις

– Ο **Νικόλαος Τάγκας** και η **Φωρενίη Μπατσέα** βάπτισαν το γιο τους στο Αγρίνιο στις 24-6-2018 και του έδωσαν το όνομα **Γεώργιος**. Να τους ζήσει.

Θάνατοι

– Η **Ξανθούλα Πάκου** της Παρασκευής και του Δημητρίου που είχε

γεννηθεί στο Πολύδωρο Ζίτσας στις 10-12-1947 προδόθηκε από την καρδιά της στις 28-7-2018 και την επομένη αναπαύτηκε για πάντα στον τόπο που γεννήθηκε.

Θερμά συλλυπητήρια στους συγγενείς της.

ΛΕΠΤΟΚΑΡΥΑ

Γεννήσεις

– Η **Χριστίνα Τσιμή** και ο **Κυριάκος Κανάρης** απόκτησαν υγιέστατο αγοράκι στην Αθήνα στις 2-8-2018. Να τους ζήσει γερή και τυχερή.

Θάνατοι

– Ο **Γεώργιος Δάνδαλης** της Θεοδώρας και του Τριαντάφυλλου που είχε γεννηθεί στις 28-11-1938 στη Χίο αναπαύτηκε για πάντα στο Γ' Κοιμητήριο Αθηνών στις 9-8-2028. Θερμά συλλυπητήρια στη σύζυγό του Παναγιώτα Τζιαφλίδη και λοιπούς συγγενείς.

ΜΟΝΟΔΕΝΔΡΙ

Γεννήσεις

– Ο **Πέτρος Γκόντος** και η **Ελένη Δήμου** απόκτησαν αγοράκι στα Γιάννινα στις 8-7-2018.

– Ο **Φρίξος Πρίγκος** και η **Μαρία Νταγκίνη** απόκτησαν κοριτσάκι στις 21-6-2018, τη Δανάη.

Θάνατοι

– Η **Άλκηστις** χήρα Κων/νου **Δαλκαθούκη** το γένος Ελένης και Θεοδώρου Θεοδώρου που είχε γεννηθεί στις 5-11-1933 στο Μονοδένδρι, αναπαύτηκε για πάντα εκεί στις 10-8-2018. Θερμά συλλυπητήρια στους συγγενείς της.

ΝΕΓΑΔΕΣ

Θάνατοι

– Η **Κλεονίκη** χήρα Δημητρίου **Τζιμόπουλου**, κόρη του Χαρίλαου Βουζοπλή και της Αικατερίνης Τζάσιου, είχε γεννηθεί στις 17-10-1942 στους Νεγάδες, όπου και αναπαύτηκε στις 4-8-2018.

– Ο **Αλκιβιάδης Γαρούφης** του Βασιλείου και της Ευαγγελίας, που είχε γεννηθεί στις 12-10-1960 προδόθηκε από την καρδιά του στις 29-7-2018 και αναπαύτηκε για πάντα στο Κοιμητήριο του Ι.Ν. Αγίου Νικολάου Κοπάνων την 1η Αυγούστου 2018.

Θερμά συλλυπητήρια στους συγγενείς τους.

ΠΑΠΙΓΚΟ

Γεννήσεις

– Ο **Αναστάσιος Δόσης** και η **Παρασκευή Ζήση** απόκτησαν κοριτσάκι στις 18-6-2018 στα Γιάννινα. Να τους ζήσει.

Θάνατοι

– Ο **Δημήτριος Ευθυμίου** του Στεργίου και της Φανής, σύζυγος Αναστασίας Ιωαννίδη που είχε γεννηθεί το 1932 στο Δίστρατο Κόνιτσας αναπαύτηκε για πάντα στο Μικρό Πάπιγκο στις 29-6-2018.

Θερμά συλλυπητήρια στους συγγενείς του.

ΠΕΤΡΑ

Γεννήσεις

– Ο αντιδήμαρχος Ζαγορίου **Κων/νος Παπακώστας** και η **Γεωργία Παναγοπούλου** έγιναν γονείς πρωτότοκου αγοριού τις 30-5-2018.

– Ο **Ιωάννης Γεωργιάδης** και η Βραζιλιάνα **Αμπράο Αλμείντα** απόκτησαν αγοράκι στην Αθήνα στις 17-6-2018 και το ονοματοδότησαν **Αναστάσιο**.

Να τους ζήσουν τα νεογέννητα.

Βαπτίσεις

– Ο **Δημήτριος Ζώμπρας** και η **Μαρία Πέτρου** βάπτισαν την κόρη τους στις 23-6-2018 στον Ι.Ν. Αγίου Ιωάννου Θεολόγου Ζίτσας. Το όνομα αυτής **Λυδία**. Να ζήσει γερή και τυχερή η νεοφώτιστη,

Θάνατοι

– Η **Γιαννούλα** σύζ. Κων/νου **Παπαζώη**, το γένος Ευθυμίας και Νικολάου Γιαννακού που είχε γεννηθεί στις 13-5-1955 απεβίωσε στις 3-7-2018. Θερμά συλλυπητήρια.

ΣΚΑΜΝΕΛΙ

Γεννήσεις

– Ο **Μαργαρίτης Μπαρτζόπουλος** και η **Μαργαρίτα Βλαστού** απόκτησαν υγιέστατο αγοράκι στις 6-7-2018.

– Η **Ελένη Δερέκα** και ο **Κων/νος Μπέλλος** απόκτησαν τρίτο αγόρι στις 13-7-2018.

Να τους ζήσουν.

ΤΡΙΣΤΕΝΟ

Θάνατοι

– Ο **Χρήστος Δαρίτσης** του Κων/νου και της Ευαγγελίας είχε γεννηθεί στις 23-1-1931, απεβίωσε στην Αθήνα στις 14-7-2018.

– Η **Βασιλική Παπαστεργίου** το γένος Δημητράς και Χρήστου Τρίγα που είχε γεννηθεί το 1932 στο Τρίστενο, έφυγε από τη ζωή και αναπαύτηκε για πάντα στον Ι.Ν. Κοιμ. Θεοτόκου στις 16-8-2018.

Θερμά συλλυπητήρια στους συγγενείς τους.

ΤΣΕΠΕΛΟΒΟ

Βαπτίσεις

– Η **Κυριακή Παπιγκιώτη** και ο **Γκέροντ Τούρνερ** βάπτισαν το δέυ-

τερο αγοράκι τους στο Χριστό Σερρών στις 17-6-2018 και το είπαν **Αλέξανδρο**.

– Ο **Θόδωρος Πάσχος** και η Θεοδώρα Φραγκούλη βάπτισαν την μοναχοκόρη τους στον Άγ. Νικόλαο Τσεπελόβου στις 14-2-2018. Ο νονός **Ελευθέριος Μακρής** της χάρισε το όνομα **Ηλέκτρα**.

– Η **Κλεοπάτρα Τάγκα** και ο **Λάζαρος Πάντος** βάπτισαν το γιο τους και του έδωσαν το όνομα **Γεώργιος**.

Να ζήσουν τα νεοφώτιστα γερά και τυχερά.

ΦΛΑΜΠΟΥΡΑΡΙ

Γεννήσεις

– Ο **Κλεομένης Τσιούρης** και η **Μαρία Καραμπίνα** απόκτησαν κοριτσάκι στα Γιάννινα. Να τους ζήσει.

ΦΡΑΓΚΑΔΕΣ

Θάνατοι

– Η **Χαρίκλεια** χήρα Σπυρίδωνα **Σταμούλη** το γένος Αικατερίνης και Γεωργίου Σταμπρά είχε γεννηθεί στις Φραγκάδες όπου και αναπαύτηκε στις 11-8-2018.

– Ο **Γεώργιος Βακολίδης**, συν/χος δάσκαλος απεβίωσε στις 20-7-2018.

Θερμά συλλυπητήρια στους οικείους τους.

Επιμέλεια:

ΠΡΟΣΦΟΡΕΣ - ΔΩΡΕΕΣ

ΑΡΙΣΤΗ

Για τις ανάγκες της Εκκλησίας προσέφεραν οικονομική ενίσχυση οι:

- Σοφία Βανδέρα
- Οικ. Κων/νου Τζιόμπου
- Οικ. Αντωνάκη.

Η Εκκλησιαστική Επιτροπή ευχαριστεί.

ΦΡΑΓΚΑΔΕΣ

■ Στη μνήμη **Γιώργου Βακολίδη** αντί στεφάνου προσέφεραν χρηματικά ποσά στον Ι. Ναό Αγίου Δημητρίου:

- Οικ. Βασιλείου Λεοντίδη
- Οικ. Ελισάβετ Τσεκούρα
- Οικ. Πανταζή και Θεανώς Μάντζιου και Ιορδάνης Ναυρόζογλου

■ Στη μνήμη **Χαρίκλειας Σταμούλη** αντί στεφάνου προσέφεραν χρηματικά ποσά στον Ι. Ναό Αγίου Δημητρίου:

- Τα παιδιά της Παναγιώτης - Γιώργος - Ηλίας
- Οι οικογένειες:
- Ηλία Ραϊδου

- Χαραλάμπη Βασιλείου
- Ανθούλας Τσιμποπούλου
- Γιώργου - Σωκράτη Τάσιου

- Νικολάου Τάσιου
- Νίκου Καραπιπέρη
- Χριστόδουλου Τάσιου
- Στον Ι. Ν. Κοιμήσεως Θεοτόκου η οικ. Μαίρης Τζαφλίδη

- Στον Ι. Ναό Αγίου Νικολάου Λεπτοκαρυάς οι συμπέθεροι Γιώργος Ζουμπούλης και οικ. Μάκη Τσιμή.

Οι Εκκλησιαστικές Επιτροπές ευχαριστούν.

ΒΙΤΣΑ

■ Στη μνήμη **Κων/νου Νάσιου** η οικ. Δημήτρη Χαντζαρόπουλου.

■ Στη μνήμη **Αγαθόκλειας Αθανασίου Βασδέκη** οι οικογένειες:

- Δημήτρη Χαντζαρόπουλου
 - Ιωάννη Τσαπούνη
 - Ιωάννη Παπαχρήστου
- προσέφεραν χρηματικά ποσά στον Ιερό Ναό Παμμεγίστων Ταξιαρχών Βίτσας.

■ Με τη συμπλήρωση ενός χρόνου από το θάνατο της αγαπημένης μας **Βασιλείας Παππά**, η οικογένεια Γαραντζιώτη στη μνήμη της κατέθεσε χρηματικό ποσό για τις ανάγκες του Ιερού Ναού Κοιμήσεως Θεοτόκου Κάτω Βίτσας.

Οι Εκκλησιαστικές Επιτροπές ευχαριστούν.

ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΣΤΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΜΑΣ

- Η Μητσιάδη Φρειδερίκη προσέφερε στο Περιοδικό μας το ποσό των 100 ευρώ στη μνήμη του συζύγου της Βύρωνα.

Θερμές ευχαριστίες.
«Το Ζαγόρι μας»

ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ

ΕΥΡΩ 150

Μητσιάδη Αθανασία
Μητσιάδη Φρειδερίκη

ΕΥΡΩ 100

Ατζεμοπούλου Αικατερίνη
Μαυροειδή Νικολέτα

ΕΥΡΩ 90

Βακόλα Άννα

ΕΥΡΩ 80

Βοκοτόπουλος Π.

ΕΥΡΩ 70

Αγγελολιάννη Φρόσω

ΕΥΡΩ 60

Στολίγκας Γεώργιος
Γεωργάκης Αλέξανδρος
Ζησίδης Κων/νος

ΕΥΡΩ 50

Τζουριάδης Πέτρος
Καρακώστας Κων/νος
Παντελή Θεανώ
Τσιατσιάς Ιπποκράτης

ΕΥΡΩ 40

Σακελλαρίου Μιλτιάδης

ΕΥΡΩ 30

Ζαρίδη Αικατερίνη
Ζαρίδη Ελευθερία
Νίκας Ευάγγελος
Ρίζος Πέτρος
Παππά Βασιλική
Ρούντας Γεώργιος
Φώτου Γεώργιος
Ρέντζου Σταυρούλα
Χασιώτη Βασιλική
Χαρίσης Τηλέμαχος
Καψάλη-Βερτοδούλου
Αγγελική
Καψάλη-Βερτοδούλου
Ιουλία
Καρπούζη Μαριγώ
Παππά Μαρίνα
Καραπιδάκη-Παππά
Αμαλία
Τσουμάνης Κων/νος
Γελέκη Βικτωρία
Βασδέκης Παύλος
Γκούβης Χρήστος
Παπαγεωργίου Γεώργιος
Φιλίδη Κων/νος
Θεοδώρου Μαριγώ

το ΖΑΓΟΡΙ μας

Ιδρυτής:
ΚΙΜΩΝ ΚΥΡΙΑΖΗΣ
ΕΤΟΣ 1978
★

ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ:

ΙΣΤΟΡΙΚΗ
ΚΑΙ ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΗ
ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΖΑΓΟΡΙΟΥ

ΕΚΔΟΤΗΣ - ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ:

ΤΖΙΟΒΑΣ ΒΑΣΙΛΗΣ
ΠΡΟΕΔΡΟΣ Ι.Λ.Ε.Ζ.

Η ΠΡΩΤΗ ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

ΛΑΖΑΡΙΔΗΣ ΚΩΝ/ΝΟΣ
ΛΑΜΠΡΙΔΗΣ ΣΤΑΘΗΣ
ΝΙΚΟΛΑΪΔΗΣ ΙΩΑΝΝΗΣ
ΒΑΡΩΚΑΣ ΚΩΝ/ΝΟΣ
ΓΙΑΝΝΑΚΟΣ ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ
ΤΖΙΟΒΑΣ ΦΡΙΕΟΣ
ΤΣΑΟΥΣΗΣ ΛΕΩΝΙΔΑΣ

★

ΣΥΝΤΑΣΣΕΤΑΙ ΑΠΟ ΤΟ Δ. ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

ΓΚΕΚΗΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ
Επίτιμος Πρόεδρος
ΤΖΙΟΒΑΣ ΒΑΣΙΛΗΣ
Πρόεδρος
ΝΤΙΝΑΛΕΞΗΣ ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ
Α' Αντιπρόεδρος
ΘΕΟΔΩΡΟΥ ΣΑΒΒΑΣ
Γεν. Γραμματέας
ΒΑΡΩΚΑΣ ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΣ
Ταμίας
ΖΑΧΑΡΗΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ
Έφορος Εκδηλώσεων
ΣΥΚΙΩΤΗΣ ΣΤΑΥΡΟΣ
Μέλος

Αριστίδην μέλη:
ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ - ΔΟΥΒΛΗ ΕΛΕΝΗ

Εξελεγκτική Επιτροπή

ΓΑΛΑΝΟΠΟΥΛΟΣ ΣΤΕΦΑΝΟΣ
Πρόεδρος
ΚΑΨΑΛΗΣ ΦΩΚΙΩΝ
Μέλος
ΚΑΜΠΑΛΕΤΣΑΣ ΟΔΥΣΣΕΑΣ
Μέλος

ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ - ΕΙΣΦΟΡΕΣ

Περιοδικό «Το ΖΑΓΟΡΙ μας»
Σίνα 4 Ιωάννινα 454 44
και στο Μουσείο
ΚΑΛΛΥ ΚΥΡΙΑΖΗ
Λόρδου Βύρωνα 21
Τηλ. 26510 26266
Ιωάννινα 45444

ΕΤΗΣΙΑ ΣΥΝΔΡΟΜΗ

Εσωτερικού 30 ΕΥΡΩ
Ευρώπης 40 ΕΥΡΩ
Εκτός Ευρώπης 50 \$ ΗΠΑ

ΔΙΕΚΠΕΡΑΙΩΣΗ

ΡΟΥΛΑ ΕΥΘΥΜΙΟΥ
ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΑ:

Μ. ΔΟΥΒΛΗ - Π. ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ
28ης Οκτωβρίου 41 (Στοά Καμπέρη)
Τηλ. 26510 20544 - 26510 27845
Ιωάννινα 454 44

Αγαπητοί συμπατριώτες
Αν πρέπει και θέλετε να συνεχίζετε
ν' ακούγεται η μικρή και η μόνη φωνή
του Ζαγοριού μας, ΜΗΝ ΑΜΕΛΕΙΤΕ
και μη ΞΕΧΝΑΤΕ τη συνδρομή
σας και τη στήριξή σας!

Η Σ.Ε.